

سُورَةُ الْأَعْرَافِ (مَكْيَة)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَصْ ① سهنجی سهروتای سووره‌تی (البقرة) بده. كِتَبَ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ

لِشُذْرِ بِهِ وَذَكْرِي لِلْمُؤْمِنِينَ ② ئەم قورئانه کتىپىكە و بۆت ھاتوھە خوارەوە، كەوابوو با سەغلەتىي له دل

و دەروونتدا نەبىيەت (لهگەياندىدا) بۇ ئەوهى خەلکى پىي بىدار بىكەيتەوە، هەروھا يادھەرېشە بۇ

ئىانداران. أَتَيْعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَبَعُوا مِنْ دُونِهِ أُولَيَاءُ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ③

خەلکىنە) شويىنى ئەو (بەرناھەيە) بىكەون كە لەلايەن پەروھەر دگارتاھە و بۇتان ھىزراوھە خوارەوە، جىڭە له و زاتە

شويىنى ھىچ پىشىوان و خۆشە ويستىكى تر مەكەون، كەم ياداھەری و پەند وەردەگرن و بىرده كەنه وە! وَكُمْ مِّنْ

قَرِيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيَتَنَا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ④ چەندەھا شارو دېھاتمان وىزان و كاول كەدە كاتىكىدا

لە شەودا خەوتبوون، يان له كاتى ئىسراھەتى نيوھرۇدا بۇون كتوپر سزاو تۆلەي ئىمە يەخەى پىيگرتەن. فَمَا كَانَ

دَعَوْنُهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ⑤ ئەو كاتە كە سزاى ئىمە يەخەى پىيگرتەن ئىنجا

قسەو گوفتار و دوعا و نزايىان ھىچ نەبوو تەنھا ئەوه نەبىيەت دەيىانوت: بەراسىتى ئىمە سىتمەكەر بۇوين، بەراسىتى

ئىمە ياخى بۇين. فَلَنَسْعَلَنَ الَّذِينَ أُرْسَلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْعَلَنَ الْمُرْسَلِينَ ⑥ ئىنجا سويند بىت به خوا بىيکومان

ئىمە پرسىيار دەكەين لەوانھى كە پىغەمبەرانيان بۇ رەوانە كراوه، سويند بىت به خوا لە پىغەمبەرانيش دەپرسىينە وە

(دەربارەي ھەلوىستى ئەو خەلکە بەرامبەريان). (فَلَنَقْصَنَ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَابِيِّينَ ⑦ ئىنجا سويند

بىت به خوا بەراسىتى ھەموو بەسەرهاتەكان لەسەر بىچىنە زانىارى و ئاگادارى تەواو دەخەينە روو و

دەيلىنە وە بۇيان، ئىمە بى ئاگا نەبووين لە ھەلس و كەوتىان. وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ أَلْحُقٌ فَمَنْ ثُقلَتْ مَوَازِينُهُ وَ

فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ⑧ تەرازوو پىوهرى راست و دروست لەو رۇزەدايە، ئىنجا ئەوهى تاي تەرازووى

(خىر و چاكەكانى) سەنگىن بىت، ئەوه ئىتر ئەو جۆرە كەسانە سەركەوتتوو سەرفرازن. وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ وَ

فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِإِيمَانِنَا يَظْلِمُونَ ⑨ بەلام ئەوهى تاي تەرازوى (خىر و چاكەكانى

سوک بیت) ئەو جۆرە کە سانە ئەوانەن کە خۆیان دۆران و خۆیان لە دەستدا بەھۆى ئەوهى کە بروایان
بە بەلگە و ئايەتە کانى ئىمە نىه و سىتمە دەكەن. **وَلَقَدْ مَكَّنَنَا لَكُمْ فِيَهَا مَعِيشًا**

﴿قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴾١٦ سویند بهخوا بهراستی ئىمە ئىوهمان نىشته جى كرد لەم زھويەدا و دەسەلەتمان پىبەخشىن و جۆرەها ھۆكارى ژيانمان تىايادا بۇ سازاندوون (له خواردن و خواردنه وھو ھۆكانى گواستنە وھو پوشاك و ناومال و ئاواو ھەواو... هەندى، كەچى لە بەرامبەر ئەو ھەموو نازۇ نىعەمەتە بى شومارە (سوپاسى كەمىي نىعەمەتە كان دەكەن يان كەمتان سوپاسكۈزارن. وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ أَسْجُدُوا لِإِلَادَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ الْمُسَاجِدِينَ ﴾١٧ سویند بهخوا بهراستى ئىمە (باوه كەورەى) ئىوهمان دروست كەدو نەخش و نىڭارى روالت و روخسارى ئىوهمان كېيشا، پاشان وقمان بە فريشته كان: ئادەي سوزىدە بەرن بۇ ئادەم (سوزىدەي رېزۇ بە فەرمانى خوا (جا ھەموو فريشته كان سوزىدە يان بىر جىگە لە ئىبلىس (كە فەرمانى خواي شىكاندو) لە سوزىدە بەران نەبۇو. قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَا تَسْجُدَ إِذْ أَمْرُتُكَ

قالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ حَلَقْتَنِي مِنْ تَارِ وَخَلَقْتَهُ وَمِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾ خوا فهromoوی: باشه، چی بهرگری کدیت ئەی ئىبلىس كە سوژىدە نەبەيت كاتىك فەرمام پىدايت؟ شەيتان وئى: من لهو چاكتىم، (چونكە) تو مىت له ئاگر دروست كدوھ و ئەوت له قور دروستكىردوھ. قالَ فَأَهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَأُخْرُجْ

إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾ خوا فهرمومى: دەى كەواتە دابەزە و لە بەھەشت يان لە ئاسماڭدا يان لە پلەو پايىھى بەندايەتى، چونكە تۇ بۇت نىھ لەويىدا فيز بکەيت و خوت بەگەورە دابىيىت، جا تا زووه دەرچۇ، چونكە بەراسىتى تۆ لە رېسواو پچوڭ و بى نىخەكانىت. قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبَعَثُونَ ﴿١٤﴾ شەيتان ونى: داواكارم كە مۆلەتم بەھەيت تا ئەو رۈژە كە هەموو نەوهى ئادەم زىندىو دەكىيئەوە. قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنَظَّرِينَ ﴿١٥﴾ خوا فهرمومى: بەراسىتى تۆ لە مۆلەت دراوانىت. قَالَ فِيمَا أَغْوَيْتَنِي لَاَفْعُدَنَ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ شەيتان ونى: بەھۆى ئەوهى كە تۆ منت گومراو سەرگەرداڭ كەدەن، ئەوه سوينىد بىت منىش لە رېيگە راستەكتەدا بۇيان دادەنىشم (لايان بىدەم). ثُمَّ لَأَتَيَنَّهُم مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ حَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ

أَكْثَرُهُمْ شَكِيرِينَ ١٧ پاشان سویند بهخوا له بهرده میانه وه، له پشتیانه وه، له لای راستیانه وه، له لای چه پیانه وه، بُویان دیم و (دنیايان لاخوش ویست ده کم و گومانیان دهرباره قیامهت لادرست ده کم) و دهست ناکه ویت زوربه یان سوپاسکوزار بن. **قَالَ أَخْرُجْ مِنْهَا مَذْعُومًا مَّذْحُورًا لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ**

جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ١٨ خوا فرمودی: له بههشت ده رچوره ده ره به سه رشواری و رسای و ده رکاوی، سویند به خوا ئه و کسه هی شوینت که ووت لهوان، ئه وه بیگومان دوزخ پر ده کم له ئیوه هه موو. **وَيَأَدَمْ أَسْكُنْ أَنَّتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الْشَّجَرَةِ فَتَكُونَا**

مِنَ الظَّالِمِينَ ١٩ توشن ئهی ئادهم، خوت و هاو سه ره کهت له بههشتدا نیشته جی بن، جا له هه رکوی ئاره زو ووتان لی بیو (خوارده مهندی و میوه یه) بخون، به لام نزیکی ئه م دره خته مه کهون (دره ختیکی تاییه تی به ردار بیو، بُو تاقی کردنه وه یان خوای گهوره بپاریدا که هه ر نزیکی نه کهون، چ جای له به رو بومی بخون) ئه و کاته ده چنه بیزی سته مکارانه وه. **فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبَدِّيَ لَهُمَا مَا وُرِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءَاتِهِمَا وَقَالَ**

مَا نَهَنُكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الْشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكِيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ٢٠ شهیتان (ئه و سنوره بُو ئادهم و حهوا به فرسهت زانی) و ئینجا که وته فریدانی و هسوه سه و خه ته ره و خه یال بُو ناو دل و دهروونیان تا ئه و عهیب و عاره یان ده رختات که شاراوه بیو لیبان (دوایی خوی ئاشکارا کرد) و پیی وتن: په روه ردگارتان ئه م دره خته لی قهده غه نه کدوون ته نه لاهه ره ئه وه یه نه وه کو بنه فریشته، ياخود بُو ئه وه یه نه وه کو له نه مران بن!! **وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ** ٢١ ئه وسا شهیتان زانی ده ترسن و دوودلن سویندی بُو خواردن که من به راستی له ئاموژ کارانم بُو ئیوه دل سوژ تانم!! **فَدَلَّهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الْشَّجَرَةَ**

بَدَثَ لَهُمَا سَوْءَاتِهِمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنِ تِلْكُمَا
الْشَّجَرَةِ وَأَقْلَلَ لَكُمَا إِنَّ الْشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِينٌ ٢٢ ئیتر شهیتان به فیل و پیلان فریوی دان (به ره ولای دره خته کهی بردن) جا کاتیک تامی به رو بومی دره خته که یان چهشت، هه رچی عهیب و عاریان هه یه که وته ده ره وه، (ناچار به پله) دهستیاندایه گه لای دره خته کانی بههشت عهیب و عاری خویان پی دائه پوشی و په روه ردگاریان بانگی کدن و فرمودی: ئایا من قهده غهی ئه و دره ختهم لینه کدن و پیم نهون، که به راستی

شەيتان بۇ ئىوه دوژمنىكى ئاشكرايە؟! فَالا رَبَنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنْكُونَ مِنَ

الْخَسِيرِينَ ٢٣ ئەوسا ئىتر هەردووکيائىان ھەستيان بەھەلمى خۆيان كردو) وتيان بېروھەر دگارا ئىمە سەھمان لە

خۆمان كرد، خۆ ئەگەر لىيان خوش نەبىت و بەزەيت پېياندا نەيەتەوە، ئۇوه بەراسىتى ئىمە سوئىند بە خوا لە

خەسارەتىند و زەرەرمەندانىن. قَالَ أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوُّ رَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقِرٌ وَمَتَعٌ إِلَى

جِينِ ٤٤ خواي گەورە فەرمۇسى: ئىتر دابەزن ھەندىكتان دوژمنى ھەندىكتان (شەيتان و دارو دەستەيى

دوژمنى ئىوهن و نەوهى ئادەميش بەھۆى بىلانى شەيتانەوە دوژمنا يەتىيەتى يەكتەر دەكەن)، بۇتان ھەيە لە زەۋيدا

ニىشتەجى بۇون و ھۆى راپواردن و ژيان تا ماوهىيەك. قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ٤٥

خوا فەرمۇسى (پېيان): ھەر لە زەۋيدا دەزىن و لەۋىش دەمەن و (تىكەل بەخاكى دەبن، لە كاتى دىيارى

كراوېشدا) ھەر لە ناخىيەو دەھىزىنە دەرەوە (بۇ لىپرسىنەوە). يَبَنِيَّ إَادَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُوَرِى

سَوَءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ الْتَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ إِيمَانِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ٤٦

ئادەم، ئىمە بەراسىتى پۇشاڭى لەبارمان بۇ فەراهەم ھىنماون، عەورەت و ئەوهى پېitan ناخوشە دەرىكەۋىت داي

ئەپۇشىت، ھەروھا جل و بەرگى جوانىش كە خۆتانى بىز بىزىننەوە (بەلام بىرتان نەچىت) كە پۇشاڭى تەقواو

خواناسى چاكتىر و خىردارتر و بەفەرتە، ئەو پۇشاڭە (ماددى و مەعنەويانە) لە نىشانە و بەلگەكانى خواي

گەورەن بۇ ئەوهى ياداوهرى وەرگەن و (يادى بەھەشت بکەن). يَبَنِيَّ إَادَمَ لَا يَفْتَنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا

أَخْرَجَ أَبَوِيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَءَاتِهِمَا إِنَّهُوَ يَرَنُكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُو مِنْ

حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيْطَانَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ٤٧

ئەى نەوهى ئادەم: شەيتان، ئىوهش لە خىشته نەبات، ھەروھك باوک و دايىكتانى لە خىشته بىدو لە بەھەشتىدا بە دەركەنلى دان، لە كاتىكىدا دەستى كەد

بەدامالىنى پۇشاڭە كانيان تا عەورەتىان پېشانى يەكتىدات، يېڭىمان شەيتان و دارو دەستەيى ئىوه دەبىن، لە

شوئىنەكىدا كە (دنيا يە) ئىوه ئەوان نابىن، جا دلىيان كە ئىمە شەيتانە كامان كەدووھ بە يارو ياؤھرى ئەوانەي باوھر

ناھىن. وَإِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا إِبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمْرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ

أَتُقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ٤٨ كاتىكىش (بى باوھران) تاوان و گوناھىك ئەنجام بىدەن دەلىن: باوو

با پیرانیشمان دیوه ئەم کارهیان گردوه خوای گەورە خۆی فەرمانی پىداوين بىكەن!! پىيان بلى: (نه خىر وانىيە)

چونكە بەراستى خوا فەرمان بەگۇناھو تاوان و كارى نابەجى نادات، چۆن (جمسارت دەكەن) و شتىك

ھەلدىبەستن بۇ خوا كە نازانن و توپەتى يان نا. **قُلْ أَمَرَ رَبِّيٍّ بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ**

وَأَدْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ كَمَا بَدَأْكُمْ تَعُودُونَ ٢٩ ئەى محمد(صلی الله علیه و آله و سلّم) بلى: پەروەردگارم فەرمانى بە

دادپەروەرى داوه، لەكتى هەرپەرسەن و نويزىكدا، لە ھەموو مزگەوتىكدا، ropyو دل و ropyخسار تان بەراستى

لە پەروەردگار تان بکەن و بىپەرسەن و لىئى بىپارىنەوه، لەكتىكدا دىندارى يېڭەردو دلسۆزانە ھەر بۇ ئەو زاتەيە،

چونكە ھەر چۆن دروستى گردوون لە سەرتاوه، لە ئايىنەشدا ھەر بۇ لاي ئەو دەگەرپىنەوه... **فَرِيقًا هَدَى**

وَفِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالُ إِنَّهُمْ أَتَخَذُوا الشَّيْطَنَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ

٣٠ جا ئەو كاتە دەبنە دوو دەستە دەستە يەك ھيدا يەت و رېنۇوی وەرگرتووھ، دەستە يەكىش بېيارى گومرای

و سەر ليشىواوى بەسەردا چەسپاوه، چونكە بەراستى ئەوانە يېڭە لە خوا شەيتانە كاينىشيان گرده پشتىوان و

خۆشە ويستى خۆيان، واش دەزانن كە رېڭەرى ရاست و دروستيان گرتۇتەبەر. **يَبْنِي إِادَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ**

عىندَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَأَشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ وَلَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

٣١ ئەى نەھى ئادەم، خوتان بپازىنەوه بە پۇشاڭ لەبەر كەن، لەكتى ھەموو نويژو چۈونە ناو مزگەوتىكدا، بخۇن و بخۇنەوه (لە نازو

نیعمەتكان) بەلام زىادەرەھە مەكەن، چونكە بەراستى خوا لە سنور دەرچۈوان و زىادەرەوانى خوش

ناويت. **قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالظِّبَابِ مِنَ الْرِّزْقِ قُلْ هَى لِلَّذِينَ ءَامَنُوا فِي**

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَمَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ٣٢ ئەى پىغەمبەر(صلی الله علیه و آله و سلّم) پىيان بلى: ئەو كىيە پۇشاڭ و زينەت و جوانىيە خوايىيەكاني لە بەندەكانى حەرام گردوھ كە لە بەرەتدا خۆى بۇى

بەدىيەنماون؟ ھەروەھا ئەو كىيە رېزق و رۆزىيە چاڭ و پاكەكانى حەرام گردوھ؟! بەو خەلکە بلى: ھەموو ئەو

شتانە بۇ ئىيىدارانە لە ژيانى دىنيداولە كاتىكدا پالفتەن لە رۆژىيە قىامەتدا، ئا بەو شىيەيە ئايەت و فەرمانەكان

رۇون دەكەينەوه بۇ كەسائىك كە بىزانن و هوشىار بن. **قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيُّ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ**

وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحُقْقِ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُرِتَلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

٣٣ پییان بلی : به راستی په روهردگارم هه رچی گونا هو خراپه یه حه رامی کردو وه چ ئه وانهی ئاشکران، چ ئه وانهی په نهان، هه رو ها هه موو گونا هو داخوازی و ده ستریزی کی بنهنا حق حه رام کردو وه، شتیک بکه ن به شهريک و هاوه ل بو خوا که هیچ ده سه لاتی پینهداوه، هه رو ها حه رامی کردو وه له خوتانه وه بنه او خواوه، دوور له هه موو زانیاری و زانستیک شت بلین. **وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجْلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا**

يَسْتَقْدِمُونَ ٣٤ بو هه موو نه ته وه یه ک ته مه نیکی سنوردار ھه یه، (له کاتی دیاریکراودا کوتایی به دهوری ده هینزیت)، جا کاتیک کوتایی ته مه نیان هات، ئه وه نه تاویک دوا ده کهون نه تاویکیش پیش ده کهون. **يَبْنَى**

ءَادَمٌ إِمَّا يَأْتِينَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ ءَايَاتٍ فَمَنِ اتَّقَى وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ٣٥ ئهی نه وهی ئادهم، ئه گه ر پیغمه به راندان له خوتان بو هات که ئایه ت و فهرمانه کانی منیان به سه ردا ده خوینه وه، جا ئه و که سهی به ته قواوه له خوا ترس بیت ئه وه ترسیان له سه رنیه و دلگران و غه مبار نابن. **وَالَّذِينَ كَذَّبُوا إِيمَانَنَا وَاسْتَكَبَرُوا عَنْهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ** ٣٦ به لام ئه وانه ش بروایان به ئایه ت و فهرمانه کانی ئیمه نه بورو، لووت به رز بعون به رام به ریان ئا ئه وانه نیشه جیی ناو ئاگری دوزه خن و به هه میشه بی تیايدان. **فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَبَ إِيمَانَهُ أُولَئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّنُهُمْ قَالُوا أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ**

قَالُوا ضَلَّوْا عَنَّا وَشَهَدُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كُفَّارِينَ ٣٧ جا کی له و سنه مکارتہ که به ده خواوه درو هه لدبه ستیت، بان بروای به ئایه ته کانی نه هیناوه، ئا ئه وانه ئه وهی که بؤیان بربار دراوه له دنیادا دهستیان ده که ویت، هه تا ئه و کاته فریشه نیر دراوه کانمان بؤیان دین گیانیان ده کیشن، ئه وسا پییان ده لین: کوان ئه وانهی جگله خوا هانا و هوار تان بو ده بدن و ده تان په رستن؟! (به سه رسما میه وه) ده لین: (نا زانین) لییان ون بعون، (ئه وسا بنه اچاری) شایه تی له خویان ددهن که به راستی ئه وان هه ر بی باوه بعون. **قَالَ أَدْخُلُوا فِي أَمْرِي قَدْ**

خَلَثٌ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتُ أُمَّةٌ لَعَنَتُ أُخْتَهَا حَتَّىٰ إِذَا آدَارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتُ أُخْرَاهُمْ لَا وَلَنَهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَعَاتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ

وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ۲۸ ئهوسا خوا فهرمانیدا و فهرومودی: ده چنه ریزی ئه و کۆمه لانه وه که پیش ئیوه هه بعون (له گومر اکان) له دهسته پهري و ئاده میزاده کان له ناو دۆزه خدا، هر کاتیک هر کۆمه ل و دهسته يه ک ده چنه ناوی نه فرین ده کهن له هاوئین و هاو بیرانیان، هه تا ئه و کاته هه موویان کو ده کرینه وه و به سه ریه کدا ده درین له ناویدا، شوینکه و ته کان روو به گهوره کانیان ده لین: پهروه دگارا ئا ئهوانه ئیمه يان گومر اکد، ده تووش له ناو دۆزه خدا سزای دوو به رامبه ریان بدھ!! (خواي گهوره ش فهرومودی): بو هه موو لا يه ک (سزاو تووله) دوو به رامبه ره به لام ئیوه پیش نازانن.

وَقَالَتْ أُولَئِمْ لِأُخْرَيْهِمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ۲۹ پاشان دهسته پیشوه کان به دواینه کان ده لین: و هنې بیت ئیوه هیچ ریزو فه زلیكتان هه بیت به سه ر ئیمه دا، ده ئیوه ش چیژن سزاو ئازار به هوی ئه و کارو کده وه ناله بارانه وه که ئه نجامتنان ده دا. **إِنَّ الَّذِينَ كَذَبُوا إِيمَانَنَا وَأَسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَاتِحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ**

الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ۳۰ بیکومان ئهوانه بروایان به ئایه ت و فه رمانه کانی ئیمه نه هیناوه و خویان له ئاستیدا به گهوره داناوه، ئهوانه دهروازه کانی ئاسما نیان بو ناکرینه وه و ناچنه به هه شته وه هه تا و شتر ئه چیت به ناو کونی ده رزیدا، ئا به و شیوه يه ئیمه پاداشتی تا و اباران ده دهینه وه و تووله يان لیده سینین. **لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٌ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ** ۳۱ ئهوانه له ناو دۆزه خدا را يه خی ئاگرینیان هه يه، له سه رو شیانه و (سه قف و به تانی و لیقه) ئاگرین دا پوشه ریانه، (سه رو خواریان ئاگره) بیکومان هر به و شیوه يه پاداشتی سته مکاران ده دهینه وه و تووله يان لى ده سینین. **وَالَّذِينَ**

عَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسِعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۳۲ له لایه کی تره وه (ئهوانه که با وریان هیناوه و کارو کده وه چاکه کانیان ئه نجامداوه) به مه رجیک ئیمه له توانای هر که س زیاتر داخوازی ناکهین، ئهوانه خاوهن و نیشته جیئی به هه شتن و زیانیان به رده وام و هه میشه يه تیایدا. **وَنَرَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَرُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَنَا لِهَذَا** و ما گئا لنه تدی لولآ آن هد نا الله لقى جائت رسل ربنا بالحق و نودوا آن تلکم الجنة **أُورْثُتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ** ۳۳ هر له دهروازه بـ هه شتدا هه رچی بـ غزو کـ يـه کـ له دـل و دـهـرونـ و

سینه‌یاندا بُو و ئىمە دامان رنى (تا بە سینه‌يەكى ساف و دل و دەرەتىكى بىڭىرىدەوە بچنە ناو بەھەشتەوه) كەچەندەها رۇوبار بەزىر درەختەكانيداو بە بەرەم كوشكەكانيدا رەوان و جارى دەبىت، ئەوسا ئىتەر ھەمووان بە يەك دەنگ و يەك ئاواز) دەلىن: سوپاس و ستايىش بۇ ئەو خوايى كە هيدىايت و رېنمۇوي كەدىن بۇ ئەم جىيەكە و رېكە خۆشە، ئەگەر ئەو خوايى هيدىايت و رېنمۇوي نەكەدىنایە هەرگىز رېكەيەقمان نەدەزانى و ئەم پاداشتەمان وەرنەدەگرت، سويند بەخوا بەراستى پىغەمبەرانى پەروەردگارمان بە حق و راستىيەوە ھاتن، ئەوسا باڭگىان لېكرا: ئەو بەھەشتەيە كە پىتان دراوه بەھۆى ئەو كارو كەدەوانە كە ئەنجامتان دەدا. **ۋَنَادَى**

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْتَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدْنَا رَبُّنَا حَقًا فَهُلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًا

قَالُوا نَعَمْ فَأَذَنَ مُؤَذِّنٌ بَيْتُهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٤﴾ پاشان نىشتەجييانى بەھەشت باڭگى

نىشتەجييكانى دۆزەخيان كەد: بەراستى ئەو بەلىئىنە كە پەروەردگارمان پىسى دابۇوين دەستانكەوت و پىسى بەخشىن، ئايا ئىۋەش ئەو بەلىئىنە كە پەروەدگارمان دابۇوى بەراستى دەستانكەوت؟! لە وەلامدا بەدل شكاوى و غەم و پەزارەيەكى زۆرەوە و تىيان: بەلى.. ئەوسا جارچىيەك جارپىدا لە نىوانىاندا و ھاوارى كەد: نەفرەتى

خوا لە سەتكاران بىت... **الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَاجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ** ﴿٥﴾

ئەوانە كە بە نەرمە بېرى بەرھەلسى رېيازى خوا دەكەن و كۆسپ و تەگەرە دەخەنە رېكەيى و رېيازى خوايان بە خوارو خېچى دەۋىت، لەكتىكدا ھەمېشە ئەوان بىن بروان بە زىندۇو بۇونەوە و لېپرسىنەوە. **وَبَيْنَهُمَا**

جِحَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًا بِسِيمَاهُمْ وَنَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٦﴾ لەتىوان بەھەشتى و دۆزەخىيەكەندا دىوارو پەردىيەك ھەيە، بەسەر شوينە

بەرزوکانىشەوە كەسانىتىكى مەرد ھەن ھەردوولا بەچاكي دەناسن بەھۆى ناوىشانەكانيانەوە (كتىك رۇو دەكەن بەھەشت) باڭگ دەكەن لە نىشتەجييكانى و دەلىن: سلاوتانلى بىت (خۆشى لە خۆتان)، ئەوانە ھېشتى نەچۈونەتە ناوى بالام بەھيوان و ئومىدىان ھەيە. **وَإِذَا صُرِقتُ أَبْصَرُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ الْتَّارِ قَالُوا رَبَّنَا**

لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ كاتىكىش رۇوبان بەرھەن دۆزەخيان وەردهچەرخىزىت دەلىن:

پەروەدگارا مەمانگىرە لەگەل دەستەي سەتكاراندا. **وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ**

قَالُوا مَا أَغْنَى عَنْكُمْ جَمِيعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٨﴾ ئهوانهی که لهسەر شوینه بەرزەکان بانگی کەساتیک دەکەن (له دۆزەخیان) کە بەروالەت و سیماياندا دەیانناسن و پییان دەلین: (خۆ ئیستا لاتان روونە) کە دارو دەستەو ھېزو توانا و مال و سامانتان فریاتان نەکەوت ؟! ھەروەها فیز و لووت بەرزى و خۆ فش کردنه وەتان بەهاناتانەوە نەھات!! **أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ**

عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾ ئایا ئهوانه ئەو کەسانەن کەکاتى خۆى سوینىدان دەخوارد رەحمەتى خوا نايانگریتەوە! (ئەوهەتە خوا پییان دەفرمویت): دە بچىنە بەھەشتەوە، نە ترس و بېتان لهسەرە نەغەم و پەزارەش دەخۇن. **وَنَادَى أَصْحَابُ الْتَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقْنَا مُلَّا قَالُوا**

إِنَّ اللَّهَ حَرَمَهُمَا عَلَى الْكُفَّارِينَ ﴿٥٠﴾ دۆزەخیان بەدم ئاهو نالەو غەم و پەزارەوە (ھاواريان له بەھەشتىان گردو لييان پاپانەوە و تيان: نەختىك ئاومان بەسەردا بېرىژن، يان بەشمان بدهن لهو ېزق و رۈزىيانەی کە خوا پىسى بەخشىيون (بەھەشتىيەكان له وەلامياندا و تيان: بەراسى خوا خواردن و خواردنهوە بەھەشتى لهسەر بى باوەران حەرام گردووە... **أَلَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهُوا وَلَعِبَا وَغَرَّهُمْ أَلْحِيَّةُ الْدُّنْيَا فَالْيَوْمَ نَنَسِّهُمْ كَمَا نَسُوا**

لِقاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِإِيمَانِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٥١﴾ ئهوانهی کەکاتى خۆى ئایىنەکەيان بەگەمەو گالتە گرتبوو، زيانى دنيا غەپاۋ سەرگەردانى گىدىوون و خەلەتاندى، جا ئىمە ئەمپۇ ئەوانە فەرامۆش دەکەين، ھەروەكۆ ئەوان ئەم رۈزەيان فەرامۆش گەد و لەبىر خۆيان بىدبوھ وھ، ھەروەها بەھۆى ئەوهشەوە کە دىزى ئايەتكانى ئىمە دەوهستان و ئىنكارى و بەرەبەرە كانىيان دەگەد. **وَلَقَدْ جَنَّهُمْ بِكِتَابٍ فَصَلَنَهُ عَلَى عِلْمٍ هُدَى وَرَحْمَةً**

لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ سوينىد بىت بەخوا بەراسى ئىمە كىتىيەكىان بۇ ھىئىنان ھەموو شتىكىان لهسەر بنچىنەي زانسى و زانىارى تىدا رۇون كەرتوھە، ھىدايەت و رەحمەت و رېنۋوویشە بۇ ئەو کەسانەي کە باوەرى پىدەھىئىن. **هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ وَيَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلُهُ وَيَقُولُ الَّذِينَ نَسُوا مِنْ قَبْلِ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُونَا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ**

وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾ ئایا (بى باوەران) چاوەرىي چى دەکەن جىگە له پىشەاتن و روودانى ھەرەشە قورئانىيەكان نەبىت؟ جا ئەو رۈزەي کە (بەلین و ھەرەشەكان) دىتە دى، ئەوانەي پىشتر فەرامۆشيان

کردوو دهلىن: به راستي پىغەمبەرانى پەروەردگارمان حەقىقت و راستەقىنەيان ھينابوو (كەچى ئىمە بروامان پىنه كدن و بە كەساسىيە و دهلىن): ئايا ئەوه كەسىك نىھ تکامان بۇ بكت؟ (بەلکو خوا بىانىخشىت)، ياخود بگەرىئىنەوه بۇ دنياو كارو كردهوهى چاك بکەين نەك ئەوهى كە ئەوسا دەمانكىد، به راستى ئەوانە خۆيان

دۇراندو ھەرچىان ھەلبەستبوو و باوهەريان پىسى ھەبوو، لييان ون بۇو **إِنَّ رَبَّكُمْ أَللَّهُ أَلَّذِي خَلَقَ الْسَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَامٍ ثُمَّ أَسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي الْلَّيلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ وَحَثِيشًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِلَّا لَهُ الْخُلُقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ أَللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ** ٥٤ بىنگومان پەروەردگارتان

(الله) يە كە دروستكارى ئاسپانەكان و زھويە له ماوهى شەش رۆزدا (مەگەر ھەر خۆيشى بزانىت ئەو رۆزانە ماوهيان چەندە)، پاشان لەسەر عەرش و تەختى فەرمانزەوايى وەستا (ئەلبەته چۆنیتىي وەستان و تەختى فەرمانزەوايى و گەلى شتى لهو بابەتanh لەرادەيى بۇچۇنى ئىمە بەدەرە، تەفسىرى ئەم ئايەتەيان لە پىشەۋا مالىك و ئەحمد پرسىيۇو، له ولامدا وتۈۋيانە: وەستانە كە حەقىقتى ھەيە، چۆنیتىيە كە شاراوهي، پرسىيار كردىن دەربارەي بىدۇھىي، باوهەر بۇون پىسى واجبە)، بەشەو، رۆز دادەپوشىت؛ لەكتىكدا بەشىنەبى عەودالە بەدوايدا، خۆرۇ مانگ و ئەستىرەكان (ھەر ھەموويان) بە فەرمانى خوا كە توونەتە كەرو لە فەرمانى دەرنەچن، ئاگادار بن و بىنان و تىفکەن كە: ھەرچى دروستىردىن و بېرىاردانە ھەر بۇ ئەوه، (كەواتە دەبا ھەمووان فەرمانبەردارى ئەو بىن و لە فەرمانى دەرنەچىن)، موبارەك و بېرۇزو كەورەيە زاتى (الله) پەروەردگارتان جىهانىان. **أَدْعُواْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ** ٦٠ هاناو ھاوار بکەن لە پەروەردگارتان

بەپارانەوهى بەكۆل، بەنەيىنى (لەكەت و شوينى لەباردا) چونكە به راستى ئەو زاتە دەست درىڭكارانى خۆش ناوىت (مەبەست ئەوانەن كە هاناو ھاوار بۇ غەيرى خوا دەبەن). **وَلَا تُفْسِدُواْ فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا**

وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ٥٦ خەلکىنە فەساد و گوناھ و تاوان ئەنجام مەدەن لە زھويدا دواي ئەوهى چاكەكارىي رەنگى گرتۇوهو (خەلکى خەرىكىن خۇوى پىوه دەگىن)، بەردهوام هاناو ھاوار بۇ خوا بەرن لە ترسى سزاي دۆزەخ و بەئومىدى بەدەستەتىناني بەھەشت، به راستى رەحمەتى خوا نزىكە لە چاكەكاران و چاكەخوازانەوه. **وَهُوَ أَلَّذِي يُرِسِّلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيِ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنَةً لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلَنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الْثَّمَرَاتِ كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىَ**

لَعَلَّكُمْ تَدَكُّرُونَ ٥٧ هر ئەو خوايىه يە كە باي شەمال (ھەلگرى ھەلمى ئاو) دەنيرىت لە كاتىكدا مژده يە (بۇ خەلک) لەتىوان دوودەستى رەحમەتى پەروەردگاردا، ھەتا واي لىدىت كە ئەو بايە ھەورى سەنگين ھەلدەگرىت، ئەوسا دەنيرىن بۇ ناوجە و لەتىكى مردوو، جا بەھۆى ئەو ئاوهوه ھەرچى بەروبومە دەرى دەھىنин، جا ھەر ئابەو شىيە يە مردووانىش لەناخى زھۆى دەرددەھىنин و زىندوو دەكەينەوه، بۇ ئەوهى ياداوهرى وەربگرن. **وَالْبَلْدُ الظِّبُّ يَخْرُجُ نَبَأَهُ وَإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبُثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِيدًا**

نُصَرِّفُ الْأَلْيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ٥٨ ولاتى بەپىت و چاك و ئاوهدان، دارو درەخت و رووهكى تىدا دەرۈيت بە فەرمانى پەروەردگارى، ئەوهش كە زۇنگ و پىس و بى كەلک بىت، شتى بى سوود و بى فەر نەپىت، ھىچى لى پەيدا نايىت، ئا بەو شىيە يە بەلگەو نىشانەي جۇراوجۇر دەھىنинەوه بۇ كەسانىك كە دلسۇزنى و سوپاسى خوا دەكەن. **لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَقُولُمْ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي**

أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ٥٩ سويند بە خوا بەراسىتى ئىمە - نوح - مان رەوانە كەد بۇ سەر قەومەكەى، جا ئەويش پىسى وتن: ئەى گەل و ھۆزم ئىيە ھەر خوا بېرسىن، چونكە جىگە لە زاتە خوايىكى ترتان نىيە، بەراسىتى من دەترسم لەرۋىيىكى كەورەدا تووشى بەلاو سزايدەكى زۆر سەخت بىن. **قَالَ الْمَلَأُ مِنْ**

قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَيْكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ٦٠ دەستەي دەسەلاتدارى قەومەكەى و تىان: بەراسىتى ئىمە تو لەتىو گومرايىھەكى ئاشكرادا دەيىنин!! **قَالَ يَقُولُمْ لَيْسَ بِي ضَلَالٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ** ٦١ نوح وتن: ئەى قەوم و ھۆزم من ھىچ گومرايىھەكم نىيە بەلکو من پىغەمبەرىڭم و لە لاين پەروەردگارى جىھانيانەوه رەوانەكراوم... **أَبِلَغُكُمْ رِسَالَتِ رَبِّي وَأَنَصُحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ** ٦٢ پەيامەكانى پەروەردگارمتان پى رادەكەيەنم، من دلسۇزىتان لە كەل دەكەم، ئەوهى من دەيزانم دەربارەي كەورەي و بالا دەستى خوا، ئىيە نايىزانن... **أَوَعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ لَيُنذِرَكُمْ وَلَتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ** ٦٣ ئايا ئىيە سەرسام بۇون لەھاتنى بەرنامه و يادخەرەوەيەك لەلاين پەروەردگارتانەوه بۇ سەر پىاوىيىكى (راستىگو) لە خوتان؟ تا بىدارتان بكتەوه دىندارى و خواناسى بکەن، بۇ ئەوهى سەرئەنجام رەحمتان پى بىرىت. **فَكَذَبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعْهُوْ فِي الْفُلُكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَبُوا**

۶۴ ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ﴾ دوای (۹۵۰) سال ههول و کوشش هر به رنامه کهیان به دروزانی و پروایان پی نه کرد، جا تیمهش خوی و ئه و ئیماندارانهی له گهلهیدا بعون له که شتیه کهدا رزگارمان کردن و ئه وانهی بروایان نه هینا بهئایهت و فهرمانه کاغان نوچی زریانه که مان کردن، چونکه به راستی ئه وان گهلهیکی کوپیرو نایینا بعون (له ئاستی راستیه کاندا). **وَإِلَى عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقُومٌ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَأَفَلَا**

تَتَقُونَ ۶۵ بو قهومی (عاد)یش (هود)ی برای اغمان نارد (ههروه کو نوح) ونی: ئهی گهل و عهشیره تم هر خوا پیه رستن چونکه جگه له و زاته خوایه کی ترتان نیه، ئایا ئیوه له خوا ناترسن؟ **قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَنَكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُنَّكَ مِنَ الْكَذِيبِينَ** ۶۶ ئه و ده سه لاتدارانهی که بی برووا بعون له قهومه کهی و تیان: به راستی تیمه تو له نیو نه فامیدا ده بینین (تو ناگوریت و پیش ناکه ویت) و به راستی تیمه واده زانین تو یه کیکیت له دروزنه کان. **قَالَ يَقُومٌ لَيْسَ بِسَفَاهَةٍ وَلَكِنِي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَلَمِينَ** ۶۷ هود فه رموی: ئهی قهوم و عهشیره تم من هیچ گیلی و نه فامیده کم پیوه نیه، به لکو من فرستاده کم له لایه ن پهروه ردگاری هه موو جیهانیانه و... **أَبْلَغُكُمْ رِسَالَتِ رَبِّي وَإِنَّا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ** ۶۸ پهیامه کانی پهروه ردگاری خومتان پی راده کهی نم و من بو ئیوه دلسوزو ئه مینم. **أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرُ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ لَيُنذِرَكُمْ وَأَذْكُرُوأَ إِذْ جَعَلَكُمْ خُلْفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمٍ نُوحَ وَرَادَكُمْ فِي الْخُلُقِ بَصَطَّةً فَأَذْكُرُوأَ إِلَآءَ اللَّهِ لَعْلَكُمْ تُفْلِحُونَ** ۶۹ ئایا ئیوه سه رسام بعون له هاتنی به رنامه و یادخه ره ویه ک لایه ن پهروه ردگارتانه و بو سه ر پیاویکی (راستگو) له خوتان؟ تا بیدار تابکاته و، جا یادی ئه و کاته بکنه و که خوا ئیوهی کرده جینشین له دوای قهومی نوح، له رووی جهسته وه زیاد له وان گهوره و تیرو ته وا و به دیینان که واته یادی نازو نیعمه ته کانی خوا بکهن بو ئه وهی سه ر فراز بن. **قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ إَبَاؤُنَا فَأَتَنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنَّتْ مِنَ الصَّدِيقِينَ** ۷۰ که چی قهومی ناله بار له وه لامیدا و تیان: ئایا تو هاتویته لامان بو ئه وهی ته نه خوا په رستین و واز له و په رستراوانه بھینین (که ساله هایه) باو و با پیر اغمان دهیان په رستن؟! (به گالتنه و بی باوه ریه وه و تیان): که وابو ئه گهر تو له راستگو یانیت ئه و به لینانهی که

بیمان دده دیت بومان پیش بیننه!! قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ أَتُجَدِّلُونِي فِي أَسْمَاءِ سَمَيَتُهَا أَنْتُمْ وَإِبْرَأُوكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَإِنَّهُمْ لَا يَرَوْا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ

۷۱ هود فه رمووی: ئىتر ئەوه بەلاو ناخوشى و خەشمى خوا كەوتە سەرتان، ئايا ئەوه راستە ئىوه موجادەلەو دەمە دەمیم لەگەل دەكەن لەسەر كۆمەلیک بت و پېيكەر كە خوتان و باوو باپیراتنان ناوتان ناون؟ بىگومان هيچ پەيوەندىيەكىان بە خواوه نىيە، هيچ بەلگەيەك لەلايەن خواوه دانەبەزىوه كە ئەوانە بچوكتىن كاريان بەدەست

بىت، ئىوه چاوهرىيى بن، منىش لەگەلتاندا لە چاوهروانام. فَأَنْجِينَهُ وَالَّذِينَ مَعَهُو بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا إِيَّا يَتَنَّا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ۷۲ ئىنجا (دواى دابەزىنى خەشمى خوايى) هودو ئەو ئىماندارانە لەگەلى بۇون، بەرهەممە تىكى تايىھەن خۆمان، رۈزگارمان كىدن، ئەوانەش كە ئايىت و هەرەشەكانى ئىمەيان بەدرۇ دەزانى دوابراومان كىدن و ئەوانەش باوهەدار نەبۇون بە مژده كامان. وَإِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَلِحًا قَالَ يَقُولُ

۷۳ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتُكُمْ بَيْنَهُ مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ إِيمَانٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلُ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَا خُذْكُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ بۇ سەر قەومى (ثەود) يش

(صالح)ى برايانمان نارد (ئەويش پىيى وتن): ئەى كەلم خوا بېرسەن چونكە جىڭە لەو خوايەكى ترтан نىيە، ئەوهەتا بەراسىتى موجىزە ئاشكاراتان لەلايەن پەروەردگارتانەو بۇ ھاتووه، ئەمە وشتىركە لەلايەن خواوه بەتا يىھەت بۇ ئىوهى بەدىيەنناوه (لەسەر داخوازى خوتان) كە موجىزەيەكى ئاشكارا يە، وازى لى بىيىن با بله وەرىت لە زھوئى خوادا دەست درىزى مەكەنە سەرو ئازارى مەدەن (چونكە ھەر ئازارتاندا سزاو بەلايەكى بەئىش و ئازار داوىن گىرتان دەبىت. وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلْتُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَخَذُونَ

۷۴ مِنْ سُهُلِهَا قُصُورًا وَتَنْجِحُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا فَأَذْكُرُوا إِلَاءَ اللَّهِ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

يادى ئەو كاتەش بىكەنەوە كە خوا ئىوهى كىدە جىنىشىن لە دواى قەومى عاد، زيانى لەسەر زھويدا بۇ ئاسان كىدن، لە دەشتە كاندا كۆشك و تەلار دروست دەكەن، لە شاخ و كىۋەكانىشدا ژور دادەتاشن، كەواتە يادى نازو نىعمەتە كانى خوا بىكەن و تۆۋى خrapyە و فەسادو گوناھ لەسەر زھويدا مەچىن. قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ أَسْتَكَبُرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ أَسْتُضْعِفُوا لِمَنْ ءامَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَلِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالُوا إِنَّا

بِمَا أُرْسَلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ٧٥ دواى ئەو يادخستنەوانەی صالح پىغەمبەر دەستەي دەسەلاتداران، ئەوانەي لووت بەرزىان كرد لە قەومە كەي و تىيان بەوانەي كە چەو سىنزاونەتەوە، لەوانەيان كە باوهەپان هىنناوه: باشە ئىۋە دەزانىن كە صالح لەلاپەن پەروەردگارىپەوە رەوانە كراوه؟! ئىمانداران و تىيان: بە دلىنياپەوە ئىمە باوهەدارىن بەو پەيامەي كە بەودا رەوانە كراوه. **قَالَ الَّذِينَ أَسْتَكَبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي عَامَنْتُمْ بِهِ كَفِرُونَ** ٧٦ بەلام ئەوانەي كە خۆيان بەزلى و گەورە دەزانى و تىيان: بەراستى ئىمە بى بپواين بەوهى ئىۋە بپواتان پى هىنناوه! **فَعَقَرُوا الْتَّأْقَةَ**

وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يَصَدِّلُ أَئْتِنَا إِنْ كُنَّتْ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ٧٧ يەكسەر (چۈون) و شترەكەيان سەرپى و لە فەرمانى پەروەردگاريان ياخى بۇون و و تىيان: ئەي صالح ئەگەر تو لە پىغەمبەرائىت ئادەي ئەو هەرپاشانەي كە لييان دەيكەيت بۆمان پېش بېيىنه. **فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ**

٧٨ ئىنجا يەكسەر (دواى سەرپىنى و شترەكە) بۇومەلەر زەيدەك و دەنكىتكى ساماناك گىتنى و پىچانىھە و دوا بە دواى ئەو هەموو لە مالەكانىاندا بەچۆكدا هاتن و هيىزى ئەژتويان شكاو تىاچۇن. **فَتَوَلَّ عَنْهُمْ وَقَالَ يَقُولُمْ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّيْ وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ الْنَّاصِحِينَ** ٧٩ جا صالح پىغەمبەر، پىشتى لىيەلكردن) و و تى: ئەي قەوم و عەشيرەتم سويند بە خوا بەراستى پەيامى پەروەردگارم بەچاکى پىداڭەياندىن و دلسۆزىم لەگەل كردىن، بەلام (بەداخەوە) ئىۋە دلسۆزانتان خۆش ناوىت. **وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ**

أَتَأْتُونَ الْفَحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَلَمِينَ ٨٠ يادى (لوط پىغەمبەرىش) بکە كاتىك بە قەومەكەي و تى: چۈن ئىۋە گوناھو تاواتىكى وا دەكەن كە تا ئىستا ھىچ كەس پېش ئىۋە لە جىهاندا گوناھو تاوانى واي نەكىدۇدۇ؟! **إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْثُمْ قَوْمٌ مُسَرِّفُونَ** ٨١ چونكە

بەراستى ئىۋە ئارەزووى (جنسى) خۆتان لەگەل پياواندا ئەنجام دەدەن لەباتى ژنانى ھاوسەرتان، نەخىر ئىۋە قەومىتكى ناپوخت و سنور بەزىن و زىادەرەون. **وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرِيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أُنَاسٌ يَتَظَاهَرُونَ** ٨٢ وەلامى قەومە نالەبارەكەي تەنھا ئەوهبوو كە و تىيان: ئەوانە شار بەدەركەن چونكە ئەوانە كەسانىكەن خۆيان پاڭ را دەگرن (داوىن پاڭ و وەك ئىمە ناكەن!!) **فَأَنْجِينَهُ وَأَهْلَهُ وَإِلَّا**

أَمْرَأَتُهُ وَكَانَتْ مِنَ الْغَيْرِينَ ٨٣ ئیمهش لوط و خانه واده که یمان رزگار کرد، جگه له هاوسره کهی، چونکه
 ئه ویش له و که سانه بولو که تیاچوون (له بر ئه وهی باوه‌ری به لوت پیغه‌مبهر نه بولو). **وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا**
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ٨٤ ئه وسا (به ردمان) به سه ردا باراندن، جا ته ماشا بکه و سه رنج بدھو
 پهند و هرگرهو بزانه، سه رئه نجامی تاوانباران و بی ره و شستان چون بولو. **وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شَعَيْبًا قَالَ يَقُولُمْ**
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٌ غَيْرُهُ وَقَدْ جَاءَتُكُمْ بَيْنَهُ مِنْ رَبِّكُمْ فَأُوفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا
تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

بولو هوزی مه دیه نیش (شعیب) ای برایمان نارد، ئه ویش پیشی وتن: ئهی قهوم و هوزو گلم ته نهای خوا
 په رستن، چونکه جگه له و زاته خواهی کی ترتان نیه، ئه وته به راستی به لگه و نیشانه ره و نتان لاهایه
 په رو هر دگارتانه و بولو هاتووه، که وابو له کیشانه و پیوانه دا (فیل و تله که مه کهن) و مافی خوی بدھنی، شتی
 خه لکی سووک مه کهن و بی نرخ ته ماشای مه کهن، تروی فه ساد و تاوانباری و گوناه له زه ویدا مه چینن دوای
 چاکساز بولونی، ئه وانه چاکتره بولتان ئه گهر ئیوه باوه‌دارن. **وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ**
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ ءامَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجاً وَأَذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلاً فَكَثَرْتُمْ وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ٨٥ هه رو ها له سه رهیچ ریکه یه ک دامه نیشن هه ره شه له خه لکی بکه ن و ئه وانه که
 باوه‌ریان هیناوه به خوا قده غه یان بکه ن له گرتنی ریازی خوا بتانه ویت ریازی خوا به لاری و له ویری پیشان
 بدريت و پیاده بکه ن، یادی ئه و کاته ش بکه ن که کهم و لاواز بولون، ئینجا خوا زورو به هیزی کردن، ته ماشا
 بکه ن و سه رنج بدھن و بزانه چون بولو سه ره نجامی ئه وانه چینه ری تروی خراپه ن. **وَإِنْ كَانَ طَائِفَةً**
مِنْكُمْ ءامَنُوا بِاللَّذِي أَرْسَلْتُ بِهِ وَطَائِفَةً لَمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ
الْحَكِيمِينَ ٨٦ خو ئه گهر دهسته یه ک له ئیوه باوه‌ری هیناییت به و به رنامه یه که پیشی ره وانه کرام و ئه گهر
 دهسته یه کیش باوه‌ریان نه هینا بولو، ئه وه خوتان بگرن و چاوه‌ری بن هه تا خوا داوه‌ری ده کات له
 بیوانانداو هه ره زاته خوی چاکترینی داد و هرانه. **وَجَ ٩ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ أَسْتَكَبُرُوا مِنْ قَوْمِهِ**

لَنْخِرَجَنَّكَ يَسْعَيْبُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرِيتَنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوْلُوْ كُنَّا كَرِهِنَ ﴿٨٨﴾

دستهی دهسه‌لاتداران، ئهوانهی لووت بهزیان کرد له قهومه‌کهی و تیان: ئهی شوعه‌یب سویند به خوا خوت و ئهوانهی باوه‌ریان هیناوه له گه‌لتدا له شاره‌که‌ماندا دهرتان ده‌کهین، یان به ئارهزووی خوتان بگه‌رینه‌وه بیو ئاینه‌که‌مان، ئیانداران و تیان: ئایا ئه‌گه‌ر حه‌زیشی لی نه‌که‌ین به‌دلیشمان نه‌بیت؟ قد افتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ

عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّنَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسَعَ

رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحُقْقِ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَتِحِينَ ﴿٨٩﴾

به‌راستی ئیمه درۆمان بەناوی خواوه هله‌ستووه، ئه‌گه‌ر په‌شیمان بینه‌وه و بگه‌رینه‌وه ناو ئاینه‌که‌ی ئیوه، دواى ئه‌وهی که خوا له دهست (ئه‌و خورافاته) رزگاری کردن، ئیمه بۆمان نیه بگه‌رینه‌وه بۆ ناو ئاینی ئیوه مه‌گه‌ر ویستی خوای په‌روه‌ردگارمانی له‌سهر بیت، زانست و زانیاری په‌روه‌ردگارمان فراوانه‌و هه‌موو شتیکی گرتۆته‌وه، هه‌ر بەخوا پشت و په‌ناما بەستووه، په‌روه‌ردگارا خوت داوه‌ری بکه له‌سهر بونچینه‌ی حهق وراستی له‌تیوان ئیمه و قهوم و گه‌ماندا، چونکه تو چاکترینی دادوه‌رانی. وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ

قَوْمِهِ لَيْلَنْ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذَا لَخَسِرُونَ ﴿٩٠﴾ دستهی دهسه‌لاتداران له گه‌لى شوعه‌یب ئهوانهی که

بی باوه‌ر بون و تیان: سویند به خوا ئه‌گه‌ر ئیوه شویتی شوعه‌یب بکه‌ون، به‌راستی ئه‌و کاته ئیوه له زه‌رمه‌ندان. فَأَخَذَتُهُمُ الْرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوْ فِي دَارِهِمْ جَثِيمِينَ ﴿٩١﴾ ئینجا يه‌کسەر بومه‌لە‌ر زه‌یه‌ک و ده‌نگیکی سامانک گرتى و پیچانیه‌وه و دوابه‌دواى ئه‌وه هه‌موو له ماله‌کانیاندا به چوکدا هاتن و هیزى ئه‌زتۆيان شکاو تیاچوون. الَّذِينَ كَذَبُوا شُعَيْبًا كَأَنَّ لَمْ يَغْنُوا فِيهَا الَّذِينَ كَذَبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَسِيرِينَ ﴿٩٢﴾ ئهوانهی که بەرنامه‌ی شوعه‌ییان بەدرۆزانی و باوه‌ریان پیی نه‌بوو (لەناو براان) هه‌روه‌ک له ناوه‌دا نه‌بوون و نه‌زیابن وابوو، ئهوانهی که شوعه‌ییان بەدرۆزانی و باوه‌ریان پیی نه‌بوو تەنها ئهوان زه‌رمه‌ند و مالویران بون. فَتَوَلَّ

عَنْهُمْ وَقَالَ يَقُومٌ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ ءاسَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٩٣﴾

جا شوعه‌یب پیغەمبەر، پشى لىيھەلکردن و وقى: ئهی قهوم و عەشیرەتم سویند به خوا به‌راستی په‌یامه‌کانى په‌روه‌ردگارم بەچاکى پىرگەباندن و دلسۆزىم له‌گەل کردن، ئىتر من چۆن خەم بخۆم بۆ قه‌ومىك کە بى

باوهن. وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرِيهٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَرَّعُونَ ۝^{٩٤} له هیچ شارو ولا تیکدا هیچ پیغه مبه ریکمان نه ناردوه (که خه لکه کهی بدرؤیان زانی بیت و به گوییان نه کردیت) مه گمن خه لکی ئه و شوینه مان بته نگانه و نه خوشی گیروده کردوه، بۆ ئه وهی (داجله کین و تیفکرن) و دهست بکمن به نزاو پارانه وه لالانه وه. ثُمَّ بَدَلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ إَبَاءَنَا الضَّرَّاءُ

وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَعْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝^{٩٥} پاشان شوینی ته نگانه و ناخوشی که مان گوری به شوینی خوشی و کامه رانی، ههتا بته واوی له هه موو رویه که وه زیادیان کدو که وتنه خوشی وه و (وايان لیهات که خوشی و ناخوشی به تاقیکردن وه دانه نیز) جا وتيان: به راستی ناخوشی و خوشی تووشی باوو با پیرانیشمان بوروه (ئه مه شتیکی ئاساییه !!) ئیمهش کتوپر گرتانن له کاتیکدا ئه وان هه ستيان به خویان نه کد له ناو مان بردن و تهخت و تاراجیانان تیکدا. وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ إِمَّا مُؤْمِنُوا وَإِنَّمَا لَفَتَحَنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ

وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكُسِّبُونَ ۝^{٩٦} خو ئه گر خه لکی شاره کان به راستی باوه ریان بھینیا و خویان بپاراستایه، ئه وا بیگومان ئیمه دهرگای فهرو به ره کتی ئاسمان و زه ویان له سه ر ده کردن وه، به لام ئه وان که پهیام و پیغه مبه رانی ئیمه بیان به دروزانی، جا ئیمهش به هوی ئه و کارو کرده وانهی که دهیان کرد گرتانن و له ناو مان بردن. أَفَمَنَّ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيْتًا وَهُمْ نَاءِمُونَ ۝^{٩٧} جا ئایا خه لکی شاره کان له وه دلنجان و ناترسن که تولهی ئیمه بیت بۆیان له شهودا له کاتیکدا که ئه وان نوستون؟! أَوْ أَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحَىٰ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ۝^{٩٨} ئایا خه لکی شاره کان دلنجاشن و ناترسن له وهی که تولهی ئیمه بیت بۆیان له چیشتنه نگاودا، له کاتیکدا ئه وان سه رگه رمی یاری و گه من. أَفَمَنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمُنُ مَكْرَ اللَّهِ

إِلَّا الْقَوْمُ الْخَسِرُونَ ۝^{٩٩} جا ئایا دلنجاو بیباک بون له نه خشه و پلانی خوا (له سه ر ئاستی تاک و کومه لیان له سه ر ئاستی حوكه ت و گه لان)؟! جا که س بیباک نایت له نه خشه و پلانی خوا جگه له قهومی خه ساره تهندان نه بیت. أَوْ لَمْ يَهِدِ اللَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصْبَنَهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطَبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ۝^{١٠٠} ئایا ده ریشه که وت بۆ ئه وانهی دین به دوای دهسته و چینه کانی پیش خویان پاش له ناو چوونی ئه وانهی که تیايدا نیشته جی بون که ئه گر بمانویستایه، ئه وه به هوی

گوناھه کانیانه وه تووشمان ده کدن (وه ک چوں خەلکانی پیش خۆیامان لەناو برد) و مۆرمان دەنا بەسەر دله کانیاندا، جا ئەوان نابىستن. **تِلْكَ الْقَرَى نَقْصٌ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَأْتَهَا وَلَقَدْ جَاءَتُهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ**
فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلٍ كَذَّلَكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَفَرِينَ ١٥٣ ئەی محمد ﷺ ئەو شارو ناوچانە ھەندىك لە ھەوالى و بەسەرھاتە کانیان بۇ دەگىرپىنه وە، سوپىند بەخوا بىنگومان پېغەمبەرانىان بۇ هات، ھاورى لەگەل چەندەھا موعجىزەدا، ئىتر وەنەبىت ئەوانە باوھەرپىان ھىنابىت بەوەى كە پىشتر بىراپىان پىنى نەبوو، ئا بەو شىيوه يە خوا مۆر دەنیت بەسەر دلى بى باوھەرپىان. **وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَسِيقِينَ** ١٥٤ بەشى زۆرى ئەو خەلکە سەرگەرداھەمان دەست نەکەوت كە پەيمان شكىن نەبن و بەراسى زۆربەى ئەوانەمان بەدەرچوو لە ئايىنى خوا دەستكەوت. **ثُمَّ بَعْثَنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى إِنَّا يَعْلَمُ فِرْعَوْنَ وَمَلَائِيْهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَآنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ** ١٥٥ پاشان لە دواى ئەو (پېغەمبەرانەي كە باسکران) موسامان ھاورى لەگەل موعجىزە جۆراو جۆردا بۇ سەر فېرۇھون و دارو دەستە كەي رەوانە كەد، كەچى سەتمىان لەخۆيان كەدو پىنى بى باوھەر بۇون، جا تەماشا بکە و بىينە بىزانە چوں بۇو سەرئەنجامى ئەوانەي كە چىنەرەي تۆۋى خرایە بۇون. **وَقَالَ مُوسَى يَفْرَعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ** ١٥٦ موسا وقى: ئەي فېرۇھون چاك بىزانە و دلىابە كە من رەوانە كەداوو فەستادەم لەلايەن پەروەردگارى جىھانىانە وە... **حَقِيقٌ عَلَى أَنَّ لَا أَقُولُ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ** قەد جەتتىم بېئىنە مىن رېكىم فارسل مەعى بىنى إِسْرَائِيلَ ١٥٧ هەمېشە سوورم لەسەر ئەوەى ھىچ شتىك نەلېيم بەناوى خواوه جىڭە لەوەى حەق و راست نەبىت، بەراسىتى بەلگە يەكى رۇونەوە لەلايەن پەروەردگارەوە ھاتووم بۇ لاتان: كەواتە (ئەي فېرۇھون) داۋاكارم نەوەى ئىسرايەل ئازاد بىكەيت، با لەگەل مندا بن و (دەست مەھىئەنە رېكەيان). **قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِإِيمَانٍ فَأَتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ** ١٥٨ فېرۇھون بىراى نەكەد و وقى: ئەگەر بەلگە يەكت ھىنباوه، دە بىخەرە بۇو، ئەگەر تو لە راستىگۈيانىت. **فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعَبَانٌ مُبِينٌ** ١٥٩ ئىنچا موسا دارعەساكەي فرېداو دەستبەجى بۇو بەمارىيکى گەورە و ئاشكرا. **وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ** ١٦٠ دەستىشى (خستە بن بالى) و دەرى

هینایه و خیرابو به (کافوری) سپی و برقه دهادیه و بو ته ماشکه ران. **قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمٍ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَحِيرٌ عَلِيمٌ** ۱۶۹ هندیک له دسه لاتدارانی دارو دهسته فیرعهون و تیان: به راستی ئمه جادو و گه ریکی زور زانایه!! **يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ** ۱۷۰ بهم شتنه دهی ویت له ولات و نیشمانان ده رانپه رینیت، جا چ فرماتیک دهدن؟ **قَالُوا أَرْجِهُ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَسْرِينَ** ۱۷۱ و تیان: جاری وازی لیهینه له گه براکه یدا و چهند پیاویک بنیره له شاره کاندا تا ههموو جادو و گه ران کو بکنه و... **يَأْتُوكُمْ بِكُلِّ سَحِيرٍ عَلِيمٍ** ۱۷۲ ههول بدنه ههموو جادو و گه ریکی زاناو شاره زات بو پهیدا بکنه. **وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَلِيبِينَ** ۱۷۳ دوای چهند روزیک جادو و گه ران هاتن بو لای فیرعهون و تیان: پاداشتیک، شاباشیکمان دهست ده که ویت ئه گهر ئیمه (له مملانیه دا) بردمانه وه؟ **قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ** ۱۷۴ فیرعهون و تی: به لئی (ئهی چون) ئیوه له نزیکان و به ریزان ده بن. **قَالُوا يَمْوَسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِي وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ نَحْنُ الْمُلْقِينَ** ۱۷۵ ئهوسا جادو و گه ران و تیان: ئهی موسا، یان ئه و یه تو دهست به کار ده بیت و دایده به زینیت یان ئیمه دهستبه کار ده بین هه میشه دایده به زینین. **قَالَ الْقُوَّا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحْرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَأَسْتَرَهُوْهُمْ وَجَاءُوْ بِسَحِيرٍ عَظِيمٍ** ۱۷۶ موسا و تی: ده ئیوه دهست به کارین و دایده زین، جا کاتیک دایانه زاند، جادو و یان له چاوی خله کی کدو ویستیان بیانترسین و جادو و یه کی زور گهورهیان پیش هینایو به رپا کرد. **وَأَوْحَيْنَا إِلَيْ مُوسَى أَنَّ الْقِعَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ** ۱۷۷ ئیمهش نیگامان نارد بو موسا که دارعه ساکهت فری بده، جا دهستبه جی (هر که فرییدا) ئه و فرو فیلهی که دهیانکرد هه مهوی هه للوو شی. **فَوَقَعَ الْحُقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ** ۱۷۸ ئهوسا ئیتر حق چه سپا و ده رکه و پو و چه لیش بو وه ئه و یه وان دهیانکرد. **فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَأَنْقَلَبُوا صَغِيرِينَ** ۱۷۹ ئیتر له و گوره پانه دا (فیرعهون و دارو دهسته کهی) شکستیان پیهیزراو به سه ر شوری و شه رمه زاری گه رانه وه. **وَالْقَيْ أَلْقَى السَّحَرَةَ سَاجِدِينَ** ۱۸۰ کاتیک دلینایا بون ئه وه موعجزه یه و له دسه لاقی ئاده میزادا نیه جادو و گه ران خران به رو و دا سوژده بهر بون بو خوا. **قَالُوا إِمَّا بِرَبِّ**

الْعَلَمِينَ ۱۶۱ جادووگه ران و تیان: ئىمە باوهريکى پته و مان هيئناوه بە پەروەردگارى جىهانيان...**رَبِّ مُوسَى وَهَرُونَ** ۱۶۲ كە پەروەردگارى موسا و هاروونە. قَالَ فِرْعَوْنُ إِنَّمَا أَنْتَ لَكُمْ إِنَّ هَذَا لَمَكْرُ مَكْرُثُمُوْ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۱۶۳ فيرعەون و تى: ئايا باوهرتان هيئنا بە پەروەردگارى موسا و هاروون، يېش ئەوهى من مۇلەت و رووخسەتتان بىدم؟! بەراسىتى دىيارە كە ئەمە پىلايتىكە سازاتانداوه و گىزراوتانە لە شارەكەدا تا خەلکەكەى لى دەربەدەر بىكەن، جا لەمەولا دەزان (چىتان بەسەر دەھىنم)...**لَا أَقْطَعَنَّ أَيْدِيْكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ ثُمَّ لَا صِلْبَنَكُمْ أَجْمَعِينَ** ۱۶۴ سويند بىت دەست و قاچەكانتان راست و چەپ دەپ، پاشان سويند بىت ھەمووتان ھەلدەواسىم و لە خاچتان دەدەم. **قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ** ۱۶۵ جادووگه رانى ئەوسا كە ئىماندارانى ئىستەن و تیان: (ئىمە باكمان نىيە بەراسىتى ئىمە ھەر بۇ لاي پەروەردگارمان دەگەرپىنىھە... وَمَا تَنِقْمُ مِنَ إِلَّا أَنْ إِنَّمَا إِلَّا أَنْ ئَيْمَىتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا رَبِّنَا أَفْرِغَ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ۱۶۶ تۆ ھىچ بىزارىيەكت لە ئىمە نىيە جىگە لەوە كە باوهرمان بەھەلگە و موعىزىكەنلىپەروەردگارمان هيئناوه، كاتىك بۇمان ھات، (پاشان دەستى نزاو پارانەوهيان بەرز كەدەو و و تیان) پەروەردگارا خۆگرى و ئارامىان بەسەردا بېزىھەو بە موسولمايتى بىانلىرىنە. **وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمٍ فِرْعَوْنَ أَتَدْرَ مُوسَى وَقَوْمُهُ وَلِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَدْرَكَ وَعَالِهَتَكَ قَالَ سَنُقْتَلُ أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحِيِّ نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ** ۱۶۷ ھەندىك لە دەسەلاتدارانى دارو دەستەنە فيرعەون و تیان: ئايا (ھەروا بەئاسافى) واز لە موساوه قەومەكەى دەھىننەت بۇ ئەوهى خراپە و تاوان بېچىن لەم زھويەداو واز لە خۆت و خواكانت ھېيىن؟! فيرعەون و تى: چۈن وازيان لى دەھىننەن لەمەودوا بەزۈرىي كورەكانيان دەكۈژىن، ئافرهتانيشيان بەزىندۇوپى دەھىنلىنەو (بۇ كەنیزەكى) و بەراسىتى ئىمە بەسەر ياندا زالىن و چاۋپوشيان لىئاكەين. **قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ أَسْتَعِينُوْ إِلَّا اللَّهِ وَأَصْبِرُوْ إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُرِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ** ۱۶۸ موسا به قەومەكەى و تى: داواى كومەكى و پشتىوانى لە خوا بىكەن و دان بەخۆدا بىگرن و ئارامگە بن، بەراسىتى زھوى مولكى خوايەو دەيسىپىرىت بەھەركەس كە بىھەوبىت لە بەندەكانى، سەرئەنجامىش ھەر بۇ پارىزكارانە. **قَالُوا أُوذِينَا**

مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جَهَّنَّمَ قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي

الْأَرْضُ فَيَنْظُرْ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قهومه‌کهی موسا دیاره زور له ناخوشیدا بون بؤیه و تیان: پیش ئوهی

تۆ بىيىته ناومان و دواى ئەوهش كە هاتوویت (بارودۇخى ئىمە نەگۈرپاوه) هەر ئازاردراو بۇوين، موسا و تى: ئۆمىيد وايە پەروەردگار تان دۇزمەنە كە تان لەناو بىات و بىنانكەتە جىنىشىن لە زەویدا، ئەوسا سەير تان دەكەت كە

ئىوه چۈن كارده كەن!! وَلَقَدْ أَخْذَنَا إِلَّا فِرْعَوْنَ بِالسِّينَيْنَ وَنَقْصِ مِنَ الْشَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٣﴾ سويند

بیت به خوا به راستی نیمه شوینکه و توهکان و گهلم فیرعه و نمان گیرودهی چهند سالیکی گرانی و نهاتی و کم

بونه وهی رِزق و رُوزی و به رو بومه کان کرد، بو ئوهی ئهوان داچله کین و پهند و هرگرن و بیریکنه وه. **فَإِذَا**

جَاءُتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِبُّهُمْ سَيِّئَةٌ يَطْيِرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ وَأَلَّا إِنَّمَا طَيْرُهُمْ عِنْدَ

۱۳۲) جا ئەوانە كاتىك خىرو چاكە يەكىان بۇ بىت ئەوه دەلىن: ئەمە حەقى

خۆمانه و ئىمە شايىستەين، خۆ ئەگەر ناخۆشىيەكىان تۈوش بىت ئۆبაڭ و شۇومىان دەدەنە پال موساو ئەوانەي

له که نیدا بون، ئاگادارین به راستی هەرچى رەشىنى و كەشىنيان هەيە هەمووى لەلاين خواوه يە، بهلام

زوربیان ئەم راستیانە تى ناکەن و نایزانن. **وَقَالُوا مَهْمَا ثَاتِنَا بِهِ مِنْ ءَايَةٍ لِتُسْحَرَنَا بِهَا فَمَا حَنُّ لَكُ**

بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ فیرعهون و دارو دهستهی و تیان: ههر چیان بو یهینیت له بهلگه و موجیزه تا چاو به ستمان لیکهی

پیّى، ئەو نېمە ھەر بىۋادارىن بە تو!! فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الْطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ ءَايَتٍ

مُفَصَّلٌ فَاسْتَكْبِرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ١٣٣ جا ئىمەش بەلای لافاوو كولە و ئەسپى و بۇقى جۆراو جۆرو

خوینان نارده سهريان له کاتيدكا ئهوانه چەندەها بەلكەي رۈون بۇون (لەسەر تاوانباريان)، كەچى ئهوان ھەر

لoot بهرziان kدو خويان بهZل و كهورهZani، بهrasti قهوميikkى تاوانbaro تاوانkar بuwon. **وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمْ**

الرِّجُزُ قَالُوا يَمُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لِئَنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لِنُؤْمِنَ لَكَ وَلَنُرِسِّلنَ

مَعْلَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ جا کاتیکیش ههр بەلایەک لهو بەلایانه بەسەریاندا ھات (پەنايان دەبىد بۇ موسا) و

دېيانوٽ: ئەم موسا (فریامان بکهوه) له پهروه دکارت پاریزرهوه بومان، بهو په یمانه که خوا لای داناویت،

سویند به خواه که رئه هم به لایانه مان له سه ره لگری ئه وسا بیکومان با وهرت پی ده کهین و نه وهی ئیسرائیلیش

ئازاد ده کهین و له گملتا ده نیرین. **فَلَمَّا كَشْفَنَا عَنْهُمُ الرِّجَزَ إِلَى أَجَلٍ هُمْ بَلِّغُوهُ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ** ۱۳۵

جا کاتیک به لامان له سه ره لاده بردن بو کاتیکی دیاریکراو که ئه وان پی ده گهیشتن، ئه وه خیرا په یمانه کانیان

ده شکاندو له سنور ده ترازان و ده چوونه وه دو خی جاران . **فَأَنْتَقْمَنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَهُمْ فِي الْيَمِّ بِإِنَّهُمْ**

كَذَّبُوا بِإِيمَنِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ۱۳۶ جا ئیمهش توله مان لیسه ندن و نو قمی ده ریامان کردن، چونکه ئه وان

بر وايان به به لگه و مو عجیزه کانی ئیمه نه بول به درویان داده نا و، ئه وان لیی بیٹاگا بولون. **وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ**

كَانُوا يُسْتَصْعِفُونَ مَشَرِقَ الْأَرْضِ وَمَغَرِبَهَا الَّتِي بَرَكَنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَى بَنِي

إِسْرَاعِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ۱۳۷ ئه وسا ئه و قهوم و

گلهی لاواز ده کان و ده چه و سین زانه وه له هه مو خوره هلات و خورئا وای ئه و لاته که فهرو به ره که تمان

به سه ردا رژاند بول کرده جینشین و به لینی راست و جوانی په رو هر دگارت (ئهی محمد ﷺ) جینه جی بولو بو

نه وهی ئیسرايل به هوی ئه وهی که ئارامیان له سه رگرت، (که واته ئه گه رئمه تی تویش ئاوا خوگین بیکومان

هه مان ئه نجام به دهست ده هین)، هه رچیش فیرعهون و قهومه کهی دروستیان ده کدو ئه و کوشک و

تلار سازیه که دهیان کرد، هه ره مو ویان کاول و ویان کرد. **وَجَلَّرَنَا بِبَنِي إِسْرَاعِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ**

يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَّهُمْ قَالُوا يَمْوَسِي أَجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ إِلَهٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ۱۳۸

له وهودوا نه وهی ئیسرايلیمان له ده ریا که په رانده وه، دواي تاویک رییان که وت له خه لکیک که به دهوری

بته کانیاندا ده خولانه وه دهیان په رستن، (دهسته یه کیان) و تیان: ئهی موسا خوایه کیش بو ئیمه ساز بکه وه کو ئه وانه

چهند خوایه کیان هه یه!! موسا پیی و تن: به راستی ئیوه قهومیکن نه ده زان و نه ده فامن... **إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِرُ مَا**

هُمْ فِيهِ وَبَطِلُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۱۳۹ بیکومان ئائه وانه ئه وهی تیدا ده زین له نا و چووه و، پو و چه له ئه وهی

ئه وان دهیان کرد. **قَالَ أَغَيْرُ اللَّهِ أَبْغِيْكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَلَّكُمْ عَلَى الْعَلَمِينَ** ۱۴۰ موسا و تی: ئایا کهی ره وايه

بیچگه له خوایه کی ترتان بو بخوازم، له کاتیکدا که ئه و زاته له نا و خه لکی ئه م جیهانه دا هه لی بزار دوون و

رېزى زياترى لىناؤون. وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِّنْ عَالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقْتَلُونَ أَبْنَاءَكُمْ

وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ۝ يادى ئەو كاتەش بىكەن كە رېگارمان

كىدەن لە دارو دەستەي فيرۇن كاتىك كە ناسۇرتىن ئەشكەنچەيان دەدان، بەشىۋەيەكى درېنداھ زۆرىنەي كورەكەن ئىيەيان دەكۆشت وئافرەتكانى ئىيەشىان دەھىيىشتەوە (بۇ كەنیزەكى)، لهەشدا بەلاو تاقىكىردىنەوەيەكى

گەورە ھەيە بۇتان لەلايەن پەروەردگار تانەوە (بۇچى زۇو فەرامۆشتان كەد). وَاعْدَنَا مُوسَى ثَلَثِينَ لَيْلَةً

وَأَنْثَمَنَهَا بِعَشْرِ فَتَمَ مِيقَتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَرُونَ أَخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ

وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ۝ بەلىنى سى شەومان بە موسادا (كە خواپەرسىتى تىدا بىات، تا ئامادە بىت بۇ

وەرگىتنى تەورات) و بە دە شەھى تر ماوهەمان تەواوکەردى، ئىنجا كاتى گفتۇرى موسا لەگەل پەروەردگارىدا تەھاوا بۇو كە گەيشتە چىل شەھى، موسا (پىش رۇيىشتى بۇ كىيى طور) بە هارونى برای وەت: ئىتر تو لە جىاتى

من بە لەناو قەوم و عەشرەتمدا دەورى چاكسازى بىينە و نەكەيت شوين رېبازى ئەوانە بکەۋىت كە چىنەرى

تۆۋى خراپەن. وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَتِنَا وَكَلَمُهُ وَرَبُّهُ وَقَالَ رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيَّكَ قَالَ لَنْ تَرَنِي وَلَكِنْ

أَنْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَ مَكَانُهُ وَسَوْفَ تَرَنِي فَلَمَّا تَجَلَّ رَبُّهُ وَلِلْجَبَلِ جَعَلُهُ دَكَّا وَخَرَّ مُوسَى

صَعِقاً فَلَمَّا آفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ۝ جا كاتىك موسا هات بۇ بىات و

شۇىنى دىيارىكراومان و پەروەردگارىشى گفتۇرى راستەوخۇرى لەگەلدا ئەنجامدا (دىارە لە حالەتىكى رۇھى و

دەرەونى زۆر بەرزدا بۇوە، كەوتۇتە جىھايتىكى زۆر سەپەرخۇشەوە كە قەلەم ناتوانىت باسى بىات و زمان

ناتوانىت وەسفى بىات، ئاخىر ناحەقى نىيە، پەروەردگارى ئەم بۇونەوەرە گفتۇرى لەگەل بەندەيەكى خۆيدا ئەنجام

بدات، با پىغەمبەرىش بىت، بۇيە لە خوشىدا هاتە گفت و) وەتى: (تو خوا، خوايە گيان، ئەى پەروەردگارى ئازىزم) خۆتىم نىشان بىدە تا تىر تەماشات بىكەم، خواي گەورەش فەرمۇسى: ھەرگىز (لە دىنادا) نامېيىت (بۇ

دلىناكىرنى لەوەي كە بەرگەي تەجهلائى زاقي پەروەردگار ناگىرىت) پىسى فەرمۇو: بەلام (ئەگەر ھەر حەز

دەكەيت) سەپەرى ئەو چىايە بکە، جا ئەگەر مايەوە لە جىڭەي خۆيدا ئەوا لەھەودۇوا تۆش من دەبىيىت، جا

كاتىك پەروەردگارى خۆى نىشانى كىيەكەداو تەجهلائى كەد، كىيەكەي سووتاند و ورد و خاشى كەد، موساش

كەوت و لە هوش خۆى چوو، ئىنجا كاتىك هاتەوە هوش خۆى (زانى داخوازىيەكەي زۆر گەورە بۇوە) وەتى:

ستایش و بیگه‌ردی و که‌مآل هر سایشته‌ی تویه، من په‌شیانم له داخوازیه‌کم و گه‌رامه‌وه بُو لای تو و من
یه‌کم که‌سم له ئیانداران. **قَالَ يَمْوَسَى إِنِّي أَصْطَفْيْتُكَ عَلَى الْنَّاسِ بِرِسَالَتِكِ وَبِكَلْمَى فَخُذْ مَا ءَاتَيْتُكَ**

وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٤﴾ خوای گهوره فه‌رموموی: ئهی موسا به‌راستی من توم هله‌بزاردوه له‌ناو خملکیدا
به‌هۆی په‌یامه‌کانه‌وه و گفت‌وگوکردنیشم له‌گه‌ل تۆدا، جا هه‌رچیه‌کم پیبه‌خشیوویت به توندو تولی بیگرهو په‌یره‌وهی

بکه‌و رای بگه‌ینه و هه‌میشه و به‌رده‌وام له سوپاس‌گوزاران به. **وَكَتَبْنَا لَهُ وَ فِي الْأَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً**

وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأُمْرٌ قَوْمَكَ يَا خُذُوا بِأَحْسَنِهَا سَأُورِيْكُمْ دَارَ الْفَسِيقِينَ ﴿٤٥﴾ له
تابلوکانی (ته‌وراتیشدا) له هه‌مموو با به‌تیکمان بُو تومار کردبوو، ئامۇژگاری تیرو ته‌واو (بُو هه‌مموو چالاکیه‌کانی
ژیان)، هه‌روه‌ها رون کدنه‌وه بُو هه‌مموو شتیک و هه‌مموو با به‌تیک، که‌وابوو ئهی موسا: به‌توندی بیانگره و
په‌یره‌ویان بکه‌و فه‌رمان به قه‌ومه‌که‌شت بده: که به‌جوانترین شیوه و هریان بگرن و په‌یره‌ویان بکهن، له ئاینده‌دا
خانوبه‌ره و شوینی تاوانبارو له سنور ده‌رچوانتان نیشان ده‌دهم (چون ویرانی ده‌که‌ین). **سَأَصْرُفُ عَنْ**

إِيمَتِ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحُقْقِ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ مَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْرُّشْدِ
لَا يَتَّخِذُو سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُو سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِإِيمَتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا

غَافِلِينَ ﴿٤٦﴾ ئه‌و که‌سانه‌ی که به‌ناحه‌ق فیز ده‌کهن له زه‌ویداو خۆیان به‌گهوره‌تر ده‌نوین (له خملکی)، له‌ممه‌ودوا
پووی دلیان و هرده‌چه‌رخیم له تیکه‌یشتنی ئایه‌ت و فه‌رمانه‌کانم، خۆ ئه‌وانه ئه‌گه‌ر هه‌ر به‌لگه و نیشانه‌یه‌ک بیین
ئه‌وه با وه‌ری بیناکه‌ن، ئه‌گه‌ر ریازی به‌رژه‌وندی دنیاو قیامه‌ت بیین ئه‌وه نایگرن‌به‌ر، خۆ ئه‌گه‌ر ریازی
ئارزوو په‌رسنی و گومراپی بینن، ئه‌وه ده‌یگرن‌به‌ر په‌یره‌وهی ده‌کهن، ئه‌وه له‌بهر ئه‌وه‌یه چونکه به‌راستی ئه‌وان
بروایان به‌ئایه‌ت و فه‌رمانه‌کانی ئیمه نه‌بوو لیيان بیناگا بون. **وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِإِيمَتِنَا وَلِقَاءُ الْآخِرَةِ حَبَطَ**

أَعْمَلُهُمْ هَلْ يُجَزِّرُونَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٧﴾ جا ئه‌وانه‌ی که ئایه‌ت و فه‌رمانه‌کانی ئیمه و به
یه‌که‌یشنه‌وه‌یان له دواروژدا به‌درۆزانی، ئه‌وانه هه‌مموو کاروکرده‌وه‌کانیان پوچ و بى نرخ و بى سوود بولو، ئایا
پاداشتی هیچ شتیکیان ده‌دريت‌وه جگه له‌وهی که ده‌یانکرد؟! **وَأَنْخَذَ قَوْمٌ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حُلِيْهِمْ**

عِجَالًا جَسَدًا لَهُ وَخُوارَ أَلْمَ يَرَوْا أَنَّهُ وَلَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا أَنْخَذُوهُ وَكَانُوا ظَلِيلِمِينَ ﴿٤٨﴾ جا له

دوای چوونی موسا (بۇ کىيى طور) قەومەكەي پەيكەرى گوئىرەكەيەكىان لە خشلەكانيان دروست كرد، كە بۇرۇھەكى هەبۇو!! ئايا ئەوان نەيانزازى كە ئەوه بەراستى قىسىم لەگەلدا ناكات و رېنۋوپىان ناكات بۇ هيچ رېيەك، (سەيرە لەگەل ئەو هەموو كەم و كورپىانەشدا) كىدىان بەخواى خۆيان، ئەوانە سىتەمكار بۇون. **ولما**

سُقِطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرَحْمَنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنْكُونَنَّ مِنَ الْخَسِيرِينَ ١٥٣
كايىكىش كە لە دەستىيان چوو و پەشىمان بۇونەوه و (راستىيان بۇ دەركەوت و گوئىرەكە بۇو بەند لەبەر چاويان) زانيان و دلىا بۇون كە بەراستى گومىا بۇون و وتيان: سويند بە خوا ئەگەر پەروەردگارمان بەزەپى يىاماندا نەيدەتهوه و لىيان خوش نەبىت، ئەوه بەراستى لە زەرەرمەندانىن. **ولما رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضِبَنَ أَسْفًا قَالَ يَسَّمَا خَلَقْتُمُونِي مِنْ بَعْدِي أَعْجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّيْكُمْ وَالْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجْرُّهُ وَإِلَيْهِ قَالَ أَبْنَ أَمَّ إِنَّ الْقَوْمَ أَسْتَضْعَفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونِي فَلَا تُشْمِتْ بِي الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ**

الظَّالِمِينَ ١٥٤ جا كايىك موسا گەرایەوه بۇ لاي قەومەكەي (زانى بۇوي خەريکى گوئىرەكە پەرسىن) زۆر بەتۈرەبى و پەستى و غەمباريەوه وقى: بەراستى دواى رۇشتى من جىنىشىنيەكى خراپى منتان كرد، ئەوه پەلهتان كرد لە وادى پەروەردگارتاندا؟ (ئىتىز لەداخى ئەو لادان و سەرگەردانىه) تابلوكانى (تەورات)ى فېرىداو پەلامارى قىزى (هاروون)ى براي داوا راي كىشا بۇ لاي خۆى، (هاروون) وقى: كورى دايىم (خەتاي من نەبۇو، من زۆر ھەولۇما بەلام بى سوود بۇو) بە راستى ئەو خەلکە زۆريان بۇ ھىنام و ھىزبانلىيەندىم، خەريک بۇو بشمڭۈزىن (كاکە گىان) كەوابۇو دوزمنانم بى شاد مەكە و لەگەل قەومى سىتەمكاردا حسابم بۇ مەكە. **قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلَا إِخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ** ١٥٥ ئەوسا ئىتىز موسا بەخۆيدا هاتەوه و وقى: پەروەردگارا لە خۆم و براکەشم خوش بىه و ھەردووكىان بىخەرە نىئۇ ۋەحەت و مىھەربانى خۆتەوه و تو لە ھەموو كەس بەسۆزتر و مىھەربانلىقىتىت. **إِنَّ الَّذِينَ أَتَخَذُوا الْعِجْلَ سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَذَلَّةٌ**

فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ١٥٦ بەراستى ئەوانەي كە گوئىرەكە كەيان پەرسىت، لەئايندەدا لەلايەن پەروەردگاريانەو خەشم و قىنىان دەگاتى و زەليلى و خەجالەتىيش بەشىان دەبىت لە زىانى دىنادا، ھەر بەو شىيۆھەش پاداشتى ئەوانە دەدەينەوه كە درۇ بەدەم خواوه ھەلدىبەستن. **وَالَّذِينَ عَمِلُوا الْسَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا**

مِنْ بَعْدِهَا وَأَمْنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٣﴾ ئەوانەش كە كىدارە خراپەكانىان ئەنجامداوه و

پاشان له دواى كىدارە خراپەكان تەۋىيەيان كىدو پەشىمان بۇونەوە و باوهرىكى دامەزراويان هىئىنا، ئەوه بىڭومان

پەروەردگارى تو (ئەى محمد ﷺ) له دواى ئەنجامدانى ئەوكارانه لىخۇشبوو مېھرەبانە. **وَلَمَّا سَكَّتَ عَنْ مُوسَى**

الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ وَفِي نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةً لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾ كاتىك تۈورەبى موسا

ھىyor بۇوه، تابلوکانى (تەورات)ى ھەلگرتەوە، كەله توپىدا رېنمۇسى و رەحمەت و مېھرەبانى تىادا دەدرەوشايەوە

بۇ ئەوانەى كە له پەروەردگاريان دەترىن و مەبەستىيانه لىيىان نەرەنجىت. **وَأَخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ وَسَبْعِينَ رَجُلًا**

لَمِيقَتِنَا فَلَمَّا أَخَذْتُهُمُ الْرَّجْفَةَ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلٍ وَإِيَّى أَتْهَلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْسُّفَهَاءُ

مِنَّا إِنْ هَىِ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِى مَنْ تَشَاءُ أَنَّ وَلِيَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنَّ حَيْرَ

الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾ دواى ماوهىك موسا حەفتا پىاوى له قەمەكەى ھەلبىزاد تا پەشىمانى تەواو دەرىپن لەگۈزەكە

پەرسىتى، لەكتى دىيارى كراودا بىردى بۇ لاي كىيى طور جا كاتىك تۈوشى بۇومەلەرزەكە بۇون و گىرتى، موسا

وئى: پەروەردگارا خۆ ئەگەر بتوپىستايە پىشىتى منىش و ئەوانىشىت لەناو دەبرىد، ئايا ئىمە لەناو دەبەيت بەھۆى

ئەوهى كە ئەو نەفامانەمان كەدويانە، ئەمە هيچ شىتىك نىھ تەنەها تاقىكىردنەوهىكى زاتى تو نەبىت كە ئەوهى

بىتەويت بىڭومىپ دەكەيت، ئەوهەش بىتەويت ھيدايهلى دەدەيت، ھەر تو پىشت و پەنای ئىمەى، جا (داواكارىن)

لىيىان خۆش بىت و بەزەبىت پىاماندا بىتەوە، تو چاكتىنى چاپۇشىكەرانى. **وَأَكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا**

حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُدَنَا إِلَيْكَ قَالَ عَذَابٌ أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءَ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلُّ شَيْءٍ

فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكُوةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِإِيمَانِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾ داواكارىن كە لە دىنادا چاكەمان

بۇ پىش بىتىنىت و لە قىامەتىشدا، ئىمە بەراسىتى رېنمۇسى كراوين بۇ لاي زاتى تو، (خواى گەورە لە وەلامىاندا)

فەرمۇسى: سزاو تولەم تۈوشى كەسىك دەكەم كە بىھەويت و (شايىستە بىت)، رەحمەت و مېھرەبانىم ھەمۇو

شىتىكى گرتۇتەوە، جا لەمەدۋا ئەو رەحمەت و مېھرەبانىم تۆمار دەكەم و بېيار دەدەم بۇ ئەو كەسانەى كە

تەقاو او پارىزكاري دەكەن و زەكات دەدەن و ئەوانىش كە باوهرى تەواو بەئايەت و فەرمانەكانى ئىمە

دەھىن... **الَّذِينَ يَتَّعِونَ الْرَّسُولَ الْتِيَّ الْأُمَّى الَّذِي يَحِدُونَهُ وَمَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي الْتَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ**

يَا مُرْهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَا مِنْ الْمُنْكَرِ وَيَحْلُّ لَهُمُ الظَّبَابِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا التُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ

مَعْهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ١٥٧ ئهوانهی که شوینی ئهم (محمد ﷺ) پیغەمبەرهە والدەرە نەخویندەوارە دەکەون ئهودى که (گاورو جوو، ناوو نیشانیان) دەستیان دەکەویت نووسراوه لای ئهوان له تەورات و ئىنجىلدا، فەرمانیان پىدەدات بەچاکەو قەدەغەی گوناھو خراپەيان لىدەکات و ھەرچىھەک پاكو چاکە بۆيان حەلآل دەکات و ھەرچى پىس و ناپوخته لىيان حەرام دەکات و ئەركە قورس و سەنگىنه کان لەسەرشانیان لادەبات، ئەو كوت و زنجىرانەش کە لەسەريان بۇو لاي دەبات (وەك خۆ كۆشتن لەكتى تەۋەدا... هەند)، جا ئهوانهی باوھەریان پى ھېناوه و پشتىوانیان لىكىردوھ و پشتىگىریان كىدوھ و شوینی ئەو نۇورە كەوتۇن (كە قورئانە) و ھاوري لەگەلیدا رەوانە كراوه، ھەر ئهوانە سەرفازو رىزگارن. قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَقَمَّا مِنْنَا مَنْ يَرَى وَمَنْ لَا يَرَى

الَّتِي أَلْمَى الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَتِهِ وَأَتَيْعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهَدُونَ ١٥٨ ئەی محمد ﷺ بلى: ئەی خەلکىنە

بەراسى من پىغەمبەرو فرستادە خوما بۇ ئىۋە بهگشتى، ئەو خوايىھى کە ھەر بۇئەو خاوهندارىتى ئاسماňە کان و زەۋى، ھېچ خوايىھەك نىھە جىڭە لە زاتە، دەزىنىت و دەمرىنىت، جا كەوابۇ باوھەری پىتەو بېتىن بەو خوايىھەو بەپىغەمبەرەكەى، کە ھەوالدەرەكى نەخویندەوارە، (تاھىچ كەس نەلىت پياوېكى خویندەوار بۇوە و خۆى قورئانى داناوه) ئەو پىغەمبەرى کە خۆى باوھەر دەھىنىت بە خواو بە فەرمۇدەكانى، دە ئىۋەش شوینى بکەون،

بۇ ئەوهى ئىۋە رېنۈوپى وەرگەن. وَمَنْ قَوْمٌ مُوسَىٰ أُمَّةٌ يَهُدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدُلُونَ ١٥٩ لە قەومى موسا كەساتىك ھەن (زىرو ھۆشمەندن و شوینى حەق دەکەون و) رېنۈوپى خەلک دەکەن و شارەزايان دەکەن

بەحەق و راستى، ھەر بەو حەقە خەلکى راست دەکەنەوە (لە لادان و سەركەشى). وَقَطَعْنَاهُمْ أَثْنَى عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَّمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَىٰ إِذَا أَسْتَسْقَلَهُ قَوْمُهُ وَأَنِ اضْرِبْ بِعَصَابَ الْحَجَرَ فَإِنَّبَجَسَتْ مِنْهُ أَثْنَتَانَ

عَشْرَةَ عَيْنَاتٍ قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشَرِبُهُمْ وَظَلَلَنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَمَ وَأَنَّرَلَنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَ وَالسَّلْوَى كُلُّوا مِنْ طَبِيبَتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمْنَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ١٦٠ ئىمە نەوهى ئىسرائىلمان كەد بە

دوازنه تیره و تایه فه (دوای ئوهی بەیابانی سینادا کۆچیان دەکد تووشی تینویه تیه کی زور بون) و وھی و نیگامان بۇ موسا نارد کاتیک قەومە کەمی داواي ئاویان لىکردى: بە دار عاساکەت بىالله بەھەردە کەدا (ھەر كە ئەو كارهى كرد) بەردە كە دوازنه كانى لى هەلقولا، يېگومان ھەر تیره و تایه فە يەك كانیاوى خۆى زانى و ھەوريشمان كرد بە سىبەر بەسەريانە و (تا گەرمە زۆريان بۇ نەھىيەت) و گەزو و بالندە شەلاقەشمان بەسەردا باراندن، دە بخۇن له و ھەموو رېزق و رۆزىيە پاكانەي كە پىيان بەخشىيون، جا و ھەبىت ئەوانە سەتمىيان لە ئىمە كەدىيەت (بە ناشوكى كەدن و بىزارى دەربېن) بەلكو سەتمىيان ھەر لە خۆيان دەکد. **وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ أَسْكُنُوا**

هَذِهِ الْقَرِيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيَّتِكُمْ

سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ۲۶۱ يادى ئەو كاتە بکەرهوھە كە پىيان و ترا: لەم شارەدا كە (قودسە) نىشتەجى بىن و له و بەر بوبۇمانەي كە بە دەورو پىشىدا ھەيە لە ھەر شوينىك ويستان بە ئارەزۇرى خۆتان لىپى بخۇن و داواي لىخۇشبوون بىكەن و بلىن پەروەردگارا؛ ليمان خوش بىھە و گوناھە كەنان لى ھەلۋەرىنى، جا لە دەروازە شارەوھە بە كەنۇوشەوھە بچىنە ژۇورەوھە، ئەوھە ئىتەر ئىمە لە ھەلە و گوناھە كەنەن خوش دەبىن، لە ئايىدەدا چاکە كاران پاداشتى زياتريان دەدەينەوھە (لە ھەردوو جىهاندا). **فَبَدَّلَ اللَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ**

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجَزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ۲۶۲ جا ئەوانە يان كە سەتمىيان كەدبۇو فەرمۇودە كەيان گۈرى بەشىتكە ئەوھە نەبۇو كە پىيان و ترا بۇو، جائىمەش سزاو بەلايە كەمان لە ئاسماھە بەسەردا ناردن بەھۆى ئەو سەتمەوھە كە دەيانىكەد. **وَسَعَلَهُمْ عَنِ الْقَرِيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةً الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبَّتِ إِذْ**

تَأْتِيَهُمْ حِيَاتَانُهُمْ يَوْمَ سَبَّتِهِمْ شَرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْتَيْتُونَ لَا تَأْتِيَهُمْ كَذَلِكَ نَبْلُوْهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ۲۶۳

پرسىار لە جووھە كان بکە دەربارە ئەو شارە كە لەسەر قەراغى دەريا بۇو، لە كاتىكدا ئەوان لە رۆزى شەمەدا سنۇورىان دەشكەند (كە بىيار بۇو رۆزى شەمە تەرخان بىت تەنها بۇ خواپەرسى) كاتىك لە رۆزى شەمە كەياندا ماسىيە گەورە كانىان بەسەر ئاوەوھە بۇ دەھاتن، ئەو رۆزەش كە شەمە يان نەدەبۇو ماسىيە كانىان بۇ نە دەھات، ئا بەو شىيوجە بەھۆى ياخى بون و لادانىانەوھە تاقىجان كەدەنەوھە. **وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لَمْ تَعِظُونَ**

قَرُومَا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعَذِرَةً إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ۲۶۴ دىارە كە

هنهنديك له و جوله کانه فهرمانی خوايان شکاندووه، به هر فيلیک بووه راوى خويان کردوه، بؤیه دهسته يه ک له پياو چاکانيان که توونهته ئاموزگاري کردن دهست درېڭكاران کەچى كاتيكيش دهسته يه ک لهوان و تيان: بؤچى ئاموزگاري که سايتك ده کمن که خوا هەر لەناوبەريانه، يان سزاده ريانه بەسزايدەكى توند له وەلامياندا و تيان:

ئاخىر باھلەكە يەكى دلسۆزى و غەمخورى بىت بۇ لاي پەروەردگار تان و بهو هيوا يەهوان له خوا بىرسن. **فَلَمَّا**

نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعِذَابٍ بَعِيسِينِ بِمَا كَانُوا

يَفْسُقُونَ ١٥٩ جا كاتيک فەراموشيان کرد ئەوهى ئاموزگاريان پىيى كرابوو، ئىمەش ئەوانەي کە قەدهەغە خراپەيان دەكەد رېڭارمان کدن و ئەوانەش کە سەتمىان کدو ھەولىاندا بۇ کردن ئەوكاره نارەوايە، بەسزايدەكى سەخت گۈرۈدەمان کردن، بەھۆى ئەوهى له سىنور دەرچوو بۇون. **فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ**

كُونُوا قِرَدَةً حَسِيرِينَ ١٦٠ جا كاتيک هەر سەركەشىيان کرد لهوهى کە قەدهەغە كرابوو لييان، ئىمەش پىمان وتن:

بىنە كۆمەلە مەيمۇنىكى سووک و رېسواو دوور له رەحمى خوا. **وَإِذْ تَأْذَنَ رَبُّكَ لَيَعْشَنَ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ**

الْقِيَمَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ١٦١ يادى ئەو كاتەش

بکە پەروەردگارت (ئەمى محمد ﷺ) بېياريدا و رايىگە ياند بەراستى كە سايتك دەنېرىيەتە سەريان تا رۆژى قيامەت، ئەشكەنجەو ئازارى سەختيان بىدات، چونكە بەراستى پەروەردگارت زۆر بە خىرايى تۆلە دەسىنەت (له سەتمىكاران)، هەروەها بىگومان لىخۆشبوو مېھرەبانىشە (بۇ تەوبەكاران و ئىمانداران). **وَقَطَعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ**

أُمَّمًا مِنْهُمْ الْصَّلِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ وَبَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ١٦٢

سەرئەنجامىش نەوهى ئىسرايليان کرد بەچەند بەشهو له سەر زەويدا، هەيانه چاك و له خواترسە، هەشيانە و نيه و له پىله يەكى نزىمدايەو بەچەندەها خۆشى و ناخۆشى تاقىمان کردىنەو بۇ ئەوهى ئەوان بگەرىپىنه و (بۇ رېيازى راست و دروست). **فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَبَ يَاخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَى وَيَقُولُونَ**

سَيْعَفُرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ وَيَاخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيقَاتُ الْكِتَبِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ

إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَاللَّدَّارُ الْآخِرَةُ حَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَقَوَّنُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ١٦٣ جا له دواى ئەوان نەوهى يەكى

نوی جیگهی ئەوانی گرتەوە تەوراتیان بەمیراتى وەرگرت، ئەوانە (بە پەروشەوە) پەلامارى كەلوپەلى (حەرامى) ئەم دنیا يە دەدەن و دەشلین چاوپوشیان لىدەكىت، خۆ ئەگەر كەلوپەلىكى ترىيان بۇ بىت وەك ئەو، ئەو وەرييەگەن و دەيماشنەوە (چاۋىيان تىرناپىت)، باشە، ئايا ئەوانە لەپېگەى تەوراتەوە پەيمانىان لى وەرنەگىراوە كە بەناوى خواوه شتىك نەللىن جەڭلەم حەق و راستى؟ خۆ ھەرچى لە تەوراتدا ھەيە، ئەوانە خوپندويانەو دەيزانن!!، بىگومان مالى قيامەت، بەھەشتى بەرين، چاڭتە بۇ ئەوانەى كە خواناسى و ديندارى دەكەنە كالاى بالايان، باشە ئەو تاكەى زېرناپىن؟! (بۇ ئەونەن دنيا پەرسىن)؟! **وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ** (١٧) ئەوانەش كە بە تەوراتەوە پابەندى دەكەن كە هانىان دەدات بۇ باوەرھىيان بە محمد ﷺ و نويزەكانىان بەچاڭى ئەنجام دەدا، بىگومان ئىمە پاداشتى چاكسازان بەزايە نادەين. **وَإِذْ**

تَعْقَنَا الْجَبَلَ فَوَقَهُمْ كَائِنُهُ وَظُلَّةُ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا عَاتَيْنَاهُمْ بِقُوَّةٍ وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَقُونَ (١٨) يادى ئەو كاتەش بکەرەوە كە كىيى طورمان لە جىيى خۆى ھەلکەندو لە شوپىنى خۆى بەرزمان كەدەوە بەسەرياندا وەك پەلەھەرپىك، جا ئەوكاتە (بەتەواوى ترسىيان لىنىشت و) وايانزانى كە دەكەۋىت بەسەرياندا، (ئەوسا پىمان وتن) دە ئىتر ئەوهى پىمان بەخشىوون بەتوندى بىگرن و لە سنۇور دەرمەچن و ئەو فەرمانانەى كە بىيەنداون ھەمىشە لە يادتاتان بىت، بۇ ئەوهى ئىيە خۆتان بپارىزىن. **وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشَهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَّا سُتُّ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهَدْنَا أَنَّ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ** (١٩) يادى ئەوكاتەش بکەرەوە كە پەروەردگارت پشتاوا پشتى نەوهى ئادەمى كۆ كەدەوە (لە جەمانى پەنھان و شاراوهدا پەيمانلى وەرگرتن) و كەنلى بە شايىت بەسەر خۆيانەوە و (بىيى فەرمۇن): ئايا من پەروەردگارى ئىيە نىم؟! ھەموو وتيان: نابىت تو خواى ئىمە نەبىت، بەلنى شايىتيمان داوه (كە تو پەروەردگارماينىت)، ئەمەش بۇ ئەوهى نەوهەك لە رۇزى قيامەتدا بلىن: بەراستى ئىمە لەمە بىئاكا بويىن!! **أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ إِبَاءَنَا مِنْ قَبْلٍ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتَهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ** (٢٠) ياخود نەوهەك بلىن: جا ئىمە چى بکەين، بەراستى باوو باپيراغان لە پىشدا ھاوهلىان بۇ خوا داناوه و ئىمەش نەوهەيەك بۈوىن دواى ئەوان ھاتىن و شوپىنيان كەوتىن، جا ئايا تو لەناومان دەبەيت بەھۆى ئەوهى كە

پیشیلکه رانی حق کدو و یانه؟ وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝ ئا بهوشیوه یه ئایه ت و

فه رمانه کان رووندە کەینه و (تالییی ورد ببنه و) و بو ئەوه بگەرینه و (بو سەر راسته شەقامی ئیمان و

خواناسین). وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأً الَّذِي أَتَيْنَاهُ إِلَيْنَا فَأَنْسَلَخَ مِنْهَا فَأَتَجَعَّهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ۝

ئەی محمد ﷺ هەوالى ئەو کەسەیان بەسەردا بخوینەرەوە کە فه رمانه کانی خۆماغان پییەخشى بۇو، کەچى

ئەویش خۆی لى دامائى و خۆی لى دوورە پەریز گرت، ئەوسا ئىتر شەيتان شویتى کەوت و دايەپېش و

چووه رېزى سەر ليشىواوانەوە. وَلَوْ شِئْنَالَرَفَعَنَةُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَانَةً فَمَثَلُهُ

گەمثەلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلُ عَلَيْهِ يَلْهَثُ أَوْ تَتَرُّكُهُ يَلْهَثُ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا إِيَّا يَتَنَّا فَأَقْصِصِ

الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ۝ خۆ ئەگەر بىانویستايە ئەوه بەو ئایه ت و فه رمانانە بەرزمان دەکەدەوە، بەلام

ئەو خۆی چەسپان بەزەویەوە و (دهستى کرد بەدنىا پەرسىتى و (شویتى ئارەزرووی خۆی کەوت، جا نۇونەي

(ئەو جۆرە کەسانە) وەکو نۇونەي سەگ وايە ئەگەر دەرى بکەيت و پىايدا ھەلبىشاھىت ھەناسە بىركىيەتى

(زمان دەرده كىشىت)، ياخود ئەگەر وازى لى ھېنىت ئەوه ھەر ھەناسە بىركىيەتى، ئەوه نۇونەي ئەو کەسانە يە

کە ئایەتە کانی ئىمەيان بەدرو زانیوھ و بپوايان پىي نەبووه، کەوابوو ئەم جۆرە بەسەرھاتانە بىگىرەرەوە بو ئەوهى

(داپچەلەكىن و) بىرىكەنەوە. سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَبُوا إِيَّا يَتَنَّا وَأَنْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ۝ ئاي کە چەندە

نۇونەيەكى ناشرينى، نۇونەي ئەو کەسانە كە بەلگەو فه رمانه کانی ئىمەيان بەدرو زانیوھ و بپوايان پىي نەکدوھ،

ئەوانە ھەر سىتمىان لە خۆيان دەکەد. مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهَتَّدِ ۚ وَمَنْ يُضْلِلْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَسِرُونَ

ئەوهى خوا رېتھۈوي بکات ئەوه ھەر ئەو رېتھۈوي وەرگە، ئەوهش كەگومراي بکات ئەوه ھەر ئەوانە

زەرمەندن. وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسَنِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا

يُبَصِّرُونَ بِهَا وَلَهُمْ إِذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ۝

سويند بە خوا بىگومان ئىمە زۆر لە پەرى و ئادەمیزادمان بۇ دۆزەخ دروست كەدوھ، ئەوانە دەزگاي دلىان

ھەيە و كەچى حقى پىي تىنڭەن، چاوىشيان ھەيە كەچى حقى پىي نايىن، گوينان ھەيە كەچى حقى پىي

نابىستان، ئا ئەوانە وەکو ئازىل وان (لە شوينكەوتى ئارەزوودا) بەلگو ئەوانە ويل تىشىن، ئا ئەوانە ھەر غافل و

بِئَنَّا كَانَ لَهُ حَقٌْ وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سِيْجَرَوْنَ مَا

كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝ هر بُو خوايە ھەموو ناوە جوان و پیروزەكان، جا (ئەي ئىيىنداران) بەو ناوانە دوعا و نزا

بکەن و هاناو ھاوار بُو ئەو زانە بەرن، واز بېيىن لهوانە کە لە ناوە پیروزەكانى خودا لادان دەکەن و (سېفەت و ناوەكانى خوا بەكاردەھىن بُو غەيرى خوا)، لە ئايىدەدا پاداشتى ئەو كارو كەردىوانەيان وەردەگرن کە ئەنجامىان

دەدا. وَمِنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحُقْقِ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ۝ لهو خەلکەش کە دروستمان كەدوون کەساتىك

ھەن کە (زىرو ھۆشمەندن و شويىنى حەق دەكەن و) رېنۈوپى خەلک دەکەن و شارەزايىان دەکەن بە حەق و

رەاستى، هەر بەوحەقە خەلکى راست دەكەنەوە (لە لادان و سەركەشى). وَالَّذِينَ گَذَبُوا إِثْمًا سَنَسْتَدِرِجُهُمْ

مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ۝ ئەوانەش کە بەلگە و نىشانە و بەرناھى ئىيمە بەدرۇ دەزانىن، لە ئايىدەدا ورددە ورددە

بەرهو تىاچوون دەيابىھىن لە كات و شويىنىكدا کە ئەوان ھەستى پىناكەن و نازىزان. وَأَمْلِ لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ

۝ من مۆلەتىشىyan دەدەم، بەلام کە تۆلەم لىسەندن بەرەاستى نەخشەو پلانى من توندو بەھىزە. أَوْلَمْ يَتَفَكَّرُوا

مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝ باشه، ئەوه (ئەو خەلکە) بىريان نەكەدۋەتەوە (لە گوفتارو

رەفتارى محمد ﷺ كە ئەو ھاولەيان ھېچ نىشانەيەكى شىيىتى پىوه نىيە، بەلگۇ ئەو (بەریزە) ھېچ شىتىك نىيە جىڭ

بىداركەرەۋەيەكى ئاشكرا نەبىت. أَوْلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ

عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ افْتَرَبَ أَجْلُهُمْ فَيَايِ حَدِيثٍ بَعْدَهُ وَيُؤْمِنُونَ ۝ ئايا بُو سەرنجىيان نەداوە لەو ھەموو

دەسەلاتە گەورەيەخوا لە ئاسماھەكان و زەويداو ئەو ھەموو شستانە کە خوا بەدى ھېنائون؟ (بُو ئەوهندە

بىنائان؟) خۆ بەرەاستى نزىك بۇتەوە ئاكاميان، جا بە چ گوفتارىكى تر لە دواى قورئان باوھە دەھىن؟ من

يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِي لَهُ وَرَيَدْرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ۝ ئەو كەسەي خوا گومرای بکات (بەھۆى

لاساري و بى دىنى خۆيەوە) ئەوه ھېچ رېنۈوپىكەرىيکى نىيە و خوايش لېيان دەگەرى لە ناو سەركەردىنى و

سەركەشى خۆياندا بسۈرپىنەوە. يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَلَهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا

لَوْقَتِهَا إِلَّا هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيْكُمْ إِلَّا بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ كَانَكَ حَفِيْ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا

عِلْمُهَا عِنَدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٦﴾ نَهَى مُحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) پرسیارت لیده کهن دهرباره‌ی قیامه‌ت: کهی به‌رپا ده‌بیت؟ پییان بلی: به‌راستی زانینی کاتی به‌رپا بونو هر لای په‌روه‌ردگارمه، له‌کاتیکدا که‌س له سات و کاتی خوپیدا ده‌ری ناخات و به‌رپای ناکات زاتی په‌روه‌ردگار نه‌بیت، به‌رپا بونو قیامه‌ت زور گرانه و زور ده‌که‌ویت له‌سهر دانیشتوانی ئاسما‌نه‌کان و زهوی (چونکه شیرازه‌ی هه‌مووی تیکده‌چیت و لیکه‌هه‌لدده‌وهشیت) روزی قیامه‌ت به‌رپا نایبت کوتوپر نه‌بیت، له پر یه‌ختان پیکده‌گریت، وا پرسیارت لیده کمن هه‌ر وه‌ک تو زور عمودالی زانینی هاتنی روزی قیامه‌ت بیت و پرسیاري زورت له باره‌یه‌وه کردیت!! پییان بلی: به‌راستی زانینی به‌رپا بونو قیامه‌ت ته‌نها لای خوایه، به‌لام زوریه‌ی خله‌لکیش (ئه‌مه) نازان. **قُلْ لَا**

أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَا سُتُّكْرُثُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِي السُّوءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٧﴾ نَهَى مُحَمَّد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) پییان بلی: که من ناتوانم هیچ فازانج یان زه‌ره‌یک به‌خوم بگه‌یه‌نم مه‌گه‌ر ویستی خوای له‌سه‌ریت، خو ئه‌گه‌ر غه‌یب و شاراوه‌کانم بزانیا‌یه ئه‌وه چاکه‌ی زورم کوده‌کدوه بوخوم و هیچ ناخوشیه‌کیشم تووش نه‌ده‌بوو، من هیچ شتیک نیم ته‌نیا ترسینه‌ریک (بۇ یا خیه‌کان) و مژده‌ده‌ریشم بۇ که‌ساتیک که باوه‌ر ده‌هیئن. **هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا قَلَمَّا تَغَشَّهَا حَمَلٌ حَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَوَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لِيْنُ ءَاتَيْتَنَا صَلِحًا لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ** ﴿١٨٨﴾ خوا ئه‌و زاته‌یه که ئیوه‌ی له‌یه ک نه‌فس و له‌یه ک شت دروست کدوه و هه‌ر له‌ویش جووته‌که‌ی به‌دی هیئن، بۆئه‌وه‌ی ئارامی له‌لا بگریت، جا کاتیک پیاوه‌که چووه لای هاو‌سه‌ره‌که‌ی، ئه‌ویش سکی پرپوو به‌کورپه‌له‌یه ک سووک، (تا ماوه‌ی ۱۲۰ روز) ئافره‌ته‌که‌ش تیپه‌ری کرد به‌و ماوه‌یه‌دا، ئینجا کاتیک که باری به‌ره‌و سه‌نگینی ده‌چیت ئه‌و ژن و میرده له خوا ده‌پارینه‌وه‌و ده‌لین: خوایه سویند به تو، ئه‌گه‌ر مندالیکی باش و بى عه‌یمان پییبه‌خشیت، ئه‌وه به‌راستی له سوپاس‌گوزارانی تو ده‌بین. **فَلَمَّا ءَاتَيْتُهُمَا صَلِحًا جَعَلَاهُ وَشُرَكَاءَ فِيمَا ءَاتَيْتُهُمَا فَتَعَلَّمَ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ**

که‌چی کاتیک نه‌وه‌ی پاک و بى عه‌یبی پى به‌خشین ئه‌وان هاو‌لیان بۇ خوا دانا له‌وه‌ی که خوا پى دابونو (به‌خشینی مندال ده‌ده‌نه پاڭ هۆکاره‌کان، نه‌ک ده‌سەلاقتی خوا)، خوا به‌رزتره له‌وه‌ی که ئه‌وان هاو‌بېشى بۇ بپیار

ددهن. أَيْشِرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ ۝ ئایا که سیک یان شتیک ده کنه شهريک و هاویهش
 که ناتوانیت هیچ شتیک دروست بکات، له کاتیکدا خوشیان دروستکراون و (هیچیان بهدهست نیه)... **وَلَا**
يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ۝ ئهوانه ناتوان سه رکه وتن بهوان به خشن و ناشتوان
 یارمهتی خویان بدنه و به رگری له خویشیان بکنهن **وَإِن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَبَعُوكُمْ سَوَاءً عَلَيْكُمْ أَدْعَوْتُهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَمِّتُونَ** ۝ ئهگه ر بانگیشیان بکنهن بو ریبازی هیدایهت، ئه و شوینتان ناکهون،
 چونیه کیشه بو تان ئایا بانگتان کردن، یان ئیوه بی ده نگ بن (натوان بیانه زین ئهگه ر خوا ویستی له سه
 نه بیت). **إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَالُكُمْ فَأَدْعُوهُمْ فَلَيُسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَدِيقِينَ** ۝ به راستی ئهوانهی ئیوه هاوایان لیده کنهن جگه له خواو لیيان ده پارینه و، چهند به نده یه کی و هک
 ئیوهن (هیچیان بهدهست نیه) ده هاوایان لی بکنهن، باین بهده متناهو، ئهگه ر ئیوه راست ده کنهن (له)
 داوایه تاندا). **أَلَّهُمْ أَرْجُلُ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدِي يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبَصِّرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ ءَاذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ أَدْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنْظِرُونَ** ۝ ئایا ئه و په رستراوانه قاچیان هه یه پیی
 بر یون به ریوه؟ یان دهستیان هه یه رای بوهشین و ئازاری نهیاره کانی پی بدهن؟ یاخود چاویان هه یه پیی بیین؟
 یاخود گوییان هه یه پیی بیستن؟ ئهی محمد ﷺ پییان بلی: داوا له په رستراوه کانتان بکنهن و چیتان له دهست
 دیت له پیلان گیران بیکنهن و مؤله تم مدهن... **إِنَّ وَلِيَّ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّ الصَّلِحِينَ** ۝
 هه رو هها بلی: به راستی پشت و په نای من ئه و خوا یه که قورئانی دابه زاندوه و له کاتیکدا ئه و زاته سه رپه رشتی
 چاکان و پاکان ده کات. **وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا أَنفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ** ۝
 ئهوانهی که ئیوه جگه له خوا هاناو هاوایان بو ده بهن ناتوان سه رکه و تو تان بکنهن، (تهننهت) ناتوان یارمهتی
 خوشیان بدنه. **وَإِن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا وَتَرَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبَصِّرُونَ** ۝ خو
 ئهگه ر بانگیان بکه بیت بو ریبازی هیدایهت، ئه وه (بانگهوازت) نایستن (چ جای ئه وهی یارمه تیشت بدنه)،
 تو دهیان بینیت ئهوان سهیرت ده کنهن، له کاتیکدا که نایین. **خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَهَلِينَ**

کاری ئاسان له خله‌لکی داوا بکه و چاپوشی له هله‌و که موکوریه کانیان بکه و فهرمان بده به چاکه و گرده‌وه‌یه که په سهندی شه‌رعه، رووش و هرگیره و پشت بکه له نه فام و قی نه گه‌یشتوان. **وَإِمَّا يَنْزَعَنَكَ مِنْ**

الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَأَسْتَعِدُ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ^(۲۴) ئه‌گه‌ر و هسوه‌سه‌یه‌کت له لایه‌ن شه‌یتanhه‌و بؤ پیشهاه و

ویستی له خشته‌ت به‌ریت و توشی هله‌لت بکات، جا ئه‌وه تو پهنا بکره به‌خواه پشت به‌و ببه‌سته، چونکه به‌راستی ئه و زاته بیسهر و زانایه. **إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَبِيفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ**

مُبْصِرُونَ ^(۲۵) به‌راستی ئه‌وانه‌ی که پاریزکار و ته‌قوادار بون، کاتیک خه‌ته‌ره و خه‌یاک لاه‌لایه‌ن شه‌یتanhه‌و

توضیان بیت، ئه‌وه خیرا بیدار ده‌بنه‌وه و خواه خویان بیر ده‌که‌ویت‌وه و هوشیار ده‌بنه‌وه، ئیتر ده‌ستبه‌جی بینا دهن و به‌رچاویان رون ده‌بیت (ریبازی راست به‌دی ده‌که‌ن و لیبان ناشیویت). **وَإِحْوَانُهُمْ يَمْدُونُهُمْ**

فِي الْغَيْثِ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ^(۲۶) برا شه‌یتanh کانیشیان کومه‌کیان ده‌که‌ن له گومرایی کدنیان به‌رازاندنه‌وه و

جوانکردنی گوناهو تاوانه‌کان، پاشان کول نادهن و کول نابن (له گومرایی کدنیاندا). **وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِأَيَّةٍ قَالُواْ لَوْلَا أَجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَيْعُ مَا يُوَحَّى إِلَيَّ مِنْ رَبِّيْ هَذَا بَصَارِرٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَهُدَى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ**

يُؤْمِنُونَ ^(۲۷) کاتیکیش تو (له‌سهر داخوازیان)، به‌لکه و موعجزه‌یه‌کیان بؤ نه‌هینیت، ئه‌وه خوانه‌ناسان (به‌گالته

پیکردن‌وه) ده‌لین: دهی بؤ هه‌لت نه‌بست و داتنه‌هینا؟! بلى (ئه‌ی محمد ﷺ من له و که‌سانه نیم که خوم شت هله‌بستم) به‌راستی من ته‌نها شوینکه‌وتھی ئه و نیگایم که له لایه‌ن په‌روه‌ردگارمه‌وه بوم دیت، ئهم قورئانه‌ی که ئیوه باوه‌رتان پیی نیه) چه‌نده‌ها به‌لکه و به‌رچاو پوونیه بؤ دله‌کان له لایه‌ن په‌روه‌ردگارتانه‌وه، هیدایت به‌خش و ره‌حمه‌تیشه بؤ ئه و که‌سانه‌ی که باوه‌ر ده‌هین. **وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْءَانُ فَأَسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ**

تُرَحَّمُونَ ^(۲۸) کاتیکیش که قورئان ده‌خویندریت، ئه‌وه گویی بؤ بگرن و دلی بدنه‌نی و بی ده‌نگ بن، بؤ ئه‌وه‌یه ئیوه ره‌حمتان پی بکریت و په‌روه‌ردگار به‌زه‌ی پیتانا بیت‌وه (گویی گرتن به‌دل و بیده‌نگی کار کردی خوی هه‌یه له‌سهر بیسهر، بیچکه له پاداشتی بی سنور). **وَأَذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِ وَالْأَصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ** ^(۲۹) یادی په‌روه‌ردگارت له دل و ده‌روونی خوتدا به

لآلنه و هو ترسه و بکه و، بى دهنگ به رز کردنوه (له نیوان چپه و ئاشکرادا)، له بەيانىان و دەمە و ئىواراندا،
له بىئاكىيان مەبە (ئەوانەي دلىان غافلە). (إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُوَ يَسْجُدُونَ ﴿٣﴾

بەراسى ئەوانەي لاي پەروەردگارتەن خۆيان بەگەورە ناگەن له پەرنىنى ئەو زاتەداو
بەردهوام تەسبىحات و ستايىشى دەكەن و سوژىدە و كېنۇوشى بۇ دەبەن (حەق وايە سەرجەم ئادەمیزادە كائىش
چاو له وان بکەن).